

ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ἡ Καλοσκοπή βρίσκεται σ' ἓνα παραδεισένιο περιβάλλον καὶ δὲν ἔχει νὰ ζηλέψει τίποτα περισσότερο ἀπὸ τὰ πολυδιαφημισμένα ἐλβετικά τοπία. Τὰ ἔλατα, οἱ καταπράσινες ρεματιές, τ' ἀφθονα κρυστάλλινα νερά της, τὸ υψόμετρο καὶ ὁ πεντακάθαρος ἀέρας — πηγὴ ζωῆς — συνθέτουν τὸν κουκουβιστιανὸν παράδεισο. Καὶ ἄλλες ἐλληνικές περιοχές, παλιότερα, εἶχαν ὁμορφα τοπία, ἀλλὰ δὲν μπόρεσαν — κυρίως οἱ πυκνοκατοικημένοι χώροι — νὰ προστατευτοῦν ἀπ' τὴ μόλυνση ποὺ ἐπέφερε ὁ τεχνικὸς πολιτισμὸς καὶ ἀπ' τὴ ρύπανση ποὺ ἀναπόφευκτα δημιουργήθηκε με τὶς νέες ἀνθυγιεινές συνθήκες ζωῆς στὴ χώρα μας.

Ἡ Καλοσκοπή γιὰ τὴν ὥρα μένει κάπως μακριὰ ἀπ' αὐτὸν τὸν κίνδυνον καὶ θὰ παραμείνει γιὰ πολὺ ἀκόμα τόπος «παρθένος καὶ ἀμόλυντος», ἀν εμεῖς οἱ ἴδιοι, ποὺ ζοῦμε στὸ χωριό, προσέχουμε καὶ ἐλαφρυντοῦμε, κυρίως τὸ καλοκαίρι.

Μερικά σημάδια γιὰ κάποια ἔστω μικρὴ ρύπανση στὸ χωριὸ φάνηκαν σὲ προηγούμενα καλοκαίρια. Γι' αὐτὸ ἐπισημαίνομε καταστάσεις δυσάρεστες καὶ ἐπικίνδυνες γιὰ τὸ χωριό, ποὺ ὅλοι τὸ θέλουμε «παραδεισένιο». Πρέπει νὰ λάβουμε κάποια μέτρα, ὁ καθένας γιὰ τὸ σπίτι του καὶ ὅλοι μαζί γιὰ τὸ χωριό. Ἀπὸ πρόπερσι διαθαίνει ὁ «σκουπιδιάρης» καὶ μαζεύει τὰ σκουπίδια τοῦ χωριοῦ. Αὐτὴ ὅμως δὲν εἶναι λύση, γιατί δὲν ὀλοκληρώνεται τὸ ἔργο τῆς καθαριότητος με δυο κοφίνια πάνω σ' ἓνα γαϊδουράκι, ἀλλ' οὔτε καὶ με τὸ ρίξιμο τῶν σκουπιδιῶν στα παρακείμενα ρέματα, μέσα σὲ πλαστικές σακούλες. Τὰ σκουπίδια στὶς σακούλες παιδαίνουν ἀποσύνθεση καὶ ἡ δυσσομία μολύνει τὸ περιβάλλον τοῦ χωριοῦ καὶ γίνεται χειρότερο ἀπὸ κείνο τῶν μεγαλουπόλεων. Τὸ καλύτερο ποὺ θὰ μπορούσαμε νὰ κάνουμε, κυρίως οἱ παραθεριστές με τὰ περισσότερα καταναλωτικά ἀγαθὰ καὶ ἐπομένως με τὰ περισσότερα σκουπίδια, εἶναι νὰ τὰ καίμε καθημερινὰ μέσα σ' ἓνα λάκκο ποὺ θὰ σκάψουμε σὲ μιὰ γωνιά τοῦ

κήπου ἢ σὲ κάποιο ἀνοιχτὸ χώρο. Ἡ φωτιά τὰ «καταπίνει» ὅλα, ἐκτὸς ἀπὸ μερικές φλούδες ποὺ δὲν ρυπαίνουν καὶ γίνονται καλὸ λίπασμα γιὰ τὰ φυτὰ, ὅταν ξεραθοῦν. Μετὰ τὸ κάψιμο, ἴσως θ' ἀπομείνουν κάποια κονσερβοκοῦτια ἢ κάποια σπασμένα μπουκάλια, ποὺ θὰ τὰ δώσουμε στὸν «οδοκαθαριστή», γιὰ νὰ τὰ μεταφέρει κάπου μακριὰ ἀπ' τὸ χωριό. Ἔτσι, ἡ διατήρηση τῆς καθαριότητος στὸ χωριὸ ἐξαρτάται ἀπ' τὴ δική μας θέληση, γιὰ ἓνα καθαρὸ περιβάλλον καὶ ὁμορφο τοπίο, ποὺ θὰ καμαρώνουμε καὶ θὰ χαιρόμαστε, ντόπιοι καὶ ξένοι.

Καθαρὴ πλατεία καὶ δρόμοι, λοιπόν, πεντακάθαρες δρύσες, γάργαρο Κεφαλόδροσο, παστρικός χώρος στὴν Παναγία, τὴν Κακοτράχη, τὴν Αγία Ελένη, τὴν Αγία-Τριάδα.

Ἀπὸ δὴ καὶ πέρα ἓνα ἀς εἶναι τὸ σύνθημά μας: «ΠΕΝΤΑΚΑΘΑΡΟ ΧΩΡΙΟ - ΥΓΙΕΙΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ», γιὰ ν' ἀποφύγουμε τὴν «ρύπανση», ποὺ κοροϊδεύει τοὺς ἀνθρώπους, με τοὺς ἐξῆς στίχους τοῦ Δ. Μαθιόπουλου:

«Με λένε κυρ-Ρύπανση,
γνωστὴ μικρῶν - μεγάλων
καὶ τὴν περνῶ υπέροχα,
σὲ κάθε περιβάλλον.

Στα σπία μέσα, στὶς αὐλές,
στους δρόμους, στὶς πλατείες,
κυκλοφορῶ μες στα χωριά
καὶ μες στὶς πολιτείες.

Τῆς μόδας ἔγινα πολὺ
τὰ λευταῖα χρόνια
καὶ ὅλοι γιὰ μένα συζητοῦν
ὅ' αἰθούρες καὶ σαλόνια.

Αὐτὸ πολὺ με οὐγκίνει
βεβαίως, μα σπαίνω.
Αὐτοὶ μιλοῦν, μιλοῦν, μιλοῦν
καὶ ἐγὼ ρυπαί... ρυπαίνω».

ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΙΑΝΑ ΝΕΑ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Όπως είχαμε γράψει στο προηγούμενο φύλλο (No 37) ο σύνδεσμος είχε αγοράσει 10 πάγκους και 10 καλάθια αχρήστων για τις ανάγκες του χωριού.

Στις 7.5.83, σε κοινή σύσκεψη του προέδρου, αντιπροέδρου και άλλων μελών του ΔΣ του Συνδέσμου, με τον πρόεδρο και αντιπρόεδρο και άλλων μελών του Κοινοτικού Συμβουλίου αποφασίστηκε σε ποιιά σημεία του χωριού θα τοποθετηθούν τα παρακάτω υλικά:

Έτσι, λοιπόν, στις 11, 12 και 13 Μαΐου 1983, έγιναν οι παρακάτω εργασίες:

Οι εννέα (9) νέοι πάγκοι αντικατέστησαν ισάριθμους στην πλατεία τού χωριού. Οι παλιοί που ξηλώθηκαν, τοποθετήθηκαν στην Παναγία, στη διασταύρωση του δρόμου προς το Σταυρό, στα πλατάνια πριν την παιδική χαρά, στη Σταματέυση και στο Κεφαλόθρυσσο.

Τα καλάθια αχρήστων τοποθετήθηκαν σε διάφορα σημεία της αγοράς και της πλατείας, καθώς και στους δρόμους.

Οι πινακίδες προσανατολισμού που δώρησε η Κα Ελένη Σιαφάκα τοποθετήθηκαν: μια στο 51 χλμ., μια στο Πουρναράκι και μια στις Βρύζες.

Τα έξοδα μεταφοράς και τοποθέτησης όλων των παραπάνω υλικών έγιναν με έξοδα του Συνδέσμου.

Ειδικότερα στις εργασίες τοποθέτησης των πινακίδων βοήθησαν αποτελεσματικά: Ο πρόεδρος του Συνδέσμου μας Ζαχ. Ι. Ραπτόπουλος, ο πρόεδρος της κοινότητας Παν. Κ. Βλάχος, τα μέλη του ΔΣ του Συνδέσμου μας Παν. Ν. Κυρίτης και Αλέξ. Ε. Ματθαίου καθώς και οι συγχωριανοί Παν. Σκεπετάρης και Γιάννης Ν. Κωστούρος. Ο Παν. Κυρίτης και ο Γιάννης Κωστούρος διέθεσαν και τα αυτοκίνητά τους για την μεταφορά των υλικών και του προσωπικού στα σημεία τοποθέτησης.

Για την ικανοποίηση των αναγκών σε πάγκους, με έξοδα του Συνδέσμου κατασκευάστηκαν και τοποθετήθηκαν δυο (2) νέοι πάγκοι, στη Βρύση της Μπάρπεσης και στο Στρογγυλό.

Αγοράστηκαν τα υλικά για τις θρύσες που είχε ανάγκη ο χώρος τού Νεκροταφείου και τοποθετήθηκαν με προσωπική εργασία του Μήτσου Ν. Κυρίτη στη μνήμη της πολυαγαπημένης κόρης του ΜΑΓΔΑΣ.

Φυτεύτηκαν τριανταφυλλίες στα παρτέρια της αγοράς.

Αυτά για την ενημέρωση των μελών του Συνδέσμου και των κατοίκων του χωριού.

ΤΑ ΚΕΡΑΣΙΑ

Το Σαββατοκύριακο, 11 και 12 του Μάη, Καλοσκοπίτες — μέλη του Συνδέσμου — με πούλμαν από την Αθήνα επισκέφθηκαν το χωριό, με εισιτήριο σε πολύ χαμηλή τιμή (550 δρχ.). Η εποχή αυτή τους πρόσφερε ευχάριστες εντυπώσεις. Η δροσιά και η πρασινάδα, με τη διαρκή καλοσκοπική άνοιξη κυριαρχούσαν σ' όλη την περιοχή.

Ιδιαίτερα εντυπωσίασαν τους εκδρομείς οι κερασιές, που έχουν απομείνει στο χωριό και ήταν κατάφορτες από κεράσια. Οι επισκέπτες, σάν τά κοτσίφια, σκαρφάλωσαν απάνω και μάζεψαν αχόρταγα τα τραγανά και λαχταριστά μαυροκέρασα.

Στα παλιά χρόνια, που η Καλοσκοπή είχε μεγάλη παραγωγή, αυτή την εποχή όλες οι οικογένειες μάζευαν τα κεράσια τους και μέσα σε καφάσια τα πήγαιναν στην πόλη και τα καμποχώρια για να τα πουλήσουν. Ήταν τό πρώτο εισόδημα της χρονιάς κι εμείς τα παιδιά περιμέναμε το χάσικο ψωμί ή τα καλούδια του κάμπου και της πολιτείας.

Ευχόμαστε και του χρόνου περισσότεροι εκδρομείς ν' απολαύσουν τη μεγάλη αυτή χαρά.

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ:

Ο τ. πρόεδρος του συνδέσμου Κώστας Π. Βλάχος, δικηγόρος, εγκαταστάθηκε στο Καρπενήσι όπου — ύστερα από εξετάσεις σταδιοδρομεί ως Συμβολαιογράφος.

ΠΑΣΧΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Το γνήσιο Ρουμελιώτικο Πάσχα γιορτάστηκε και φέτος στο χωριό μας με την προσέλευση πολλών ξενητεμένων συγχωριανών μας που έφεραν και πάρα πολλούς φίλους. Σ' αυτό βοήθησε και ο καλοκαιριάτικος, θαυμάσιος καιρός. Η προετοιμασία για το Πάσχα άρχισε από τη Μεγάλη Εβδομάδα με τη γενική καθαριότητα του χωριού από συνεργείο της κοινότητας με επικεφαλής τον πρόεδρο Παν. Κ. Βλάχο. Το χωριό μας πράγματι έλαμπε

από καθαριότητα όπως και τα προηγούμενα χρόνια, χαιρόταν κανένας να περπατάει στους δρόμους του. Τη Μ. Εβδομάδα άρχισε η αναζήτηση του «αμνού ή εριφίου», στα χασά-

πικα του χωριού που με την ποικιλία τους καινοποίησαν και τον πιο δύστροπο αγοραστή

(ξέρεις... εγώ θέλω καλό αρνί αλλά όχι ...παχύ, να είναι μεγάλο αλλά μέτριο... στο πάχος κλπ. ήταν μερικές από τις απαιτήσεις).

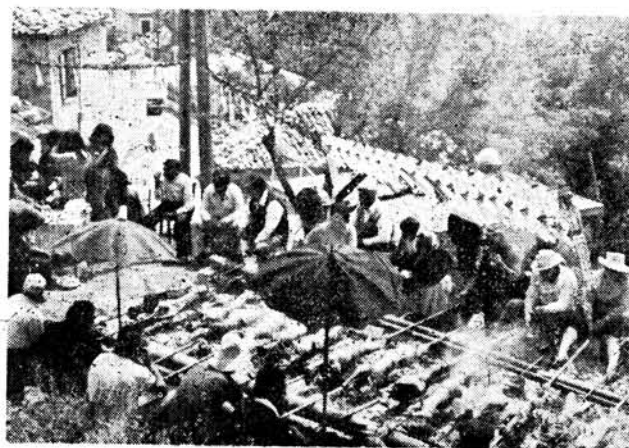
Και ανήμερα του Πάσχα, πρωί - πρωί, απ τα χαράματα ακόμα, άρχισαν ν' ανεβαίνουν καπνοί απ' όλες τις γειτονιές, ένδειξη ότι η φωτιά για το λάκκο της ψησταριάς ετοιμαζότανε. Γύρω στις 8 1)2 - 9 η ώρα είχαν μπει στους λάκκους, κατά γειτονιές, τα σουβλιστά αρνιά και κατσίκια και όταν μετά από δυο ώρες είχαν μισοψηθεί άρχισε η ανταλλαγή εθιμοτυπικών επισκέψεων από τη μια συντροφιά στην άλλη με τα πατροπαράδοτα κέρασματα, κρασί και μεζέ - κοκορέτσι, αυγά, χορούς και τραγούδια.

Στό κάθε λάκκο υπήρχαν το λιγότερο 10 αρνιά με αποκορύφωμα το λάκκο στά Πασαλείκα που ψήθηκαν 19 αρνιά

Μετά τις επισκέψεις και αφού αυτοί που δεν έλαβαν μέρος στις... περικλήσεις, είχαν ψήσει τους οβελίες, στρώθηκαν κατά παρέες - παρέες στα σπίτια τους τα πασχαλινά τραπέζια κι άρχισε το φαγοπότι και το γλέντι κράτησε μέχρι την ώρα που η καμπάνα σήμανε την απογευματινή ΑΓΑΠΗ στην εκκλησία του Αη-Γιώργη.

Έτσι μέσα σε τραγούδια και γλέντια τελείωσε η μέρα του Πάσχα. Δυστυχώς τή Δευτέρα του Πάσχα ήρθε το μαύρο μαντάτο του θανάτου της ΜΑΓΔΑΣ ΚΥΡΙΤΣΗ - ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗ (λεπτομέρειες σε άλλη στήλη) κι έτσι τη χαρά αντικατέστησε η λύπη, ο θρήνος και ο στεναγμός.

Μερικές εικόνες από το Πάσχα δίνουν οι φωτογραφίες που δημοσιεύουμε παρακάτω.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Π ρ ό ς : Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου Καλοσκοπιτών

Ε ν τ α ύ θ α

Στο Δελτίο αριθμός 37 «Η ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ» και στη σελίδα 606 υπό του κυρίου Γεωργίου Χασιακού γράφεται «στο χρονικό της ΕΠΟΝ» ότι υπεύθυνος του Ε. Α. Μ. ήταν ο Παναγιώτης Ζοϋγρος και ο Νίκος Δ. Κόλλιανς που και οι δυο σκοτώθηκαν στην ενέδρα της Αγίας Τριάδας το Γενάρη του 1944.

Για την αποκατάσταση της αλήθειας παρακαλώ να δημοσιεύσετε στην εφημερίδα ότι υπεύθυνος του ΕΑΜ του χωριού, από της ιδρύσεώς του μέχρι του θανάτου του ήτο ο πατέρας μου Νίκος Δ. Κόλλιας, ο δε Παναγιώτης Ζοϋγρος ήταν πρόεδρος της Κοινότητας.

Ευχαριστώ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ν. ΚΟΛΛΙΑΣ
(ΚΑΡΑΜΗΤΡΟΣ)

Σημ. Συντ.: Υπάρχουν προφορικές μαρτυρίες που συμφωνούν με όσα γράφει ο Γιώργος Χασιακός. Αν υπάρχουν άλλες διαφορετικές απόψεις - μαρτυρίες άς μας τις γράψουν ώστε να ενημερωθούν πληρέστερα οι αναγνώστες μας.

ΤΟ ΤΑΜΑ

Στο προηγούμενο τεύχος του Δελτίου δημοσιεύτηκε μια πρόταση του παπα-Χασιακού για το προσκυνητάρι της Αγίας Βαρβάρας, που τη θεμελίωσε πάνω σε κάποιο τάμα των 180 ομήρων Καλοσκοπιτών.

Ως τή στιγμή δεν έδειξαν κάποιο ενδιαφέρον οι επιζώντες όμηροι. Ίσως τούτο οφείλεται στο ότι δεν συνειδητοποίησαν ακόμα το χρέος τους και να πάρουν μια απόφαση για κάποια, έστω συμβολική, συμμετοχή στην προσπάθεια αυτή. Όλους μας περιμένει το ΤΑΜΑ, ομήρους και μη, για να γνωρίζουν οι επόμενες γενιές τη μεγάλη εκείνη μέρα της απελευθέρωσης απ' το στρατόπεδο.

ΠΑΛΙΑΝΘΡΩΠΙΕΣ

Τις προάλες, Τρίτη 28 Ιουνίου 1983, στις 11 το πρωί κάποιος ασυνείδητος χωριανός(;) περνώντας από την Κακοτράχη, πέταξε μέσα στο Κεφαλάλακο τρεις σακούλες με σκουπίδια (στάχτες, παλιόκαλτσες και άλλες βρωμίες).

Μ' αυτή την ενέργεια δεν μπορεί να εκφράσει κανείς ούτε εξυπνάδα, ούτε αποδοκιμασία προς οποιαδήποτε κατεύθυνση. Αποδείχνει βρωμιά... και τίποτε άλλο.

Αγαπητοί φίλοι, ας ενδιαφερθούμε όλοι για το καλό και το όμορφο. Ούτε η Κοινότητα ούτε ο Σύλλογος μπορεί να φτιάξει κάτι και να το διατηρήσει, όταν οι χωριανοί δεν το θέλουν.

Μαζέψτε τα σκουπίδια τόσο μέσα στο χωριό όσο και στις εξοχές. Κ ά ψ τ ε τ α, χώστε τα στο χώμα ή συγκεντρώστε τα στο σταυροδρόμι να τα μαζέψει ο άνθρωπος που έχει οριστεί γι αυτή τη δουλιά.

«Όχι σκουπίδια στα ρέματα και τα πλάγια».

ΑΛΛΗ ΑΠΡΕΠΕΙΑ

Πρόσφατα ο Σύνδεσμος τοποθέτησε τρεις κατατοπιστικές πινακίδες, για να διευκολυνεται η πορεία των αυτοκινήτων προς την Καλοσκοπή. Κάποιος αχρείος όμως αυτοκινητιστής, ντόπιος ή ξένος (δεν έχει σημασία), σκόπιμα έβαλε όπισθεν και με την καρότσα λύγισε τα στηρίγματα και στραπατσάρισε την ωραία πινακίδα, που ήταν στις Βρίζες της Καλοσκοπής. Ίσως σοκαρίστηκε ο ασυνείδητος αυτοκινητιστής από τη φράση «το μπαλκόνι της Γκιώνας», που είναι η Καλοσκοπή. Όμως, με την πράξη του δεν αλλάζει τίποτα, γιατί η πινακίδα θα ξαναμπεί στη θέση της και η Καλοσκοπή πάντα θα είναι «το μπαλκόνι της Γκιώνας», που θα υποδέχεται πρόσχαρα κάθε ξένο και περαστικό, για να του προσφέρει τη δροσιά της και την καλοσύνη της.

Στηλιτεύουμε την κακοήθη πράξη και την απρέπεια σε θάρρος ενός έργου εκπολιτιστικού. Τό μόνο που κέρδισε ο ανάξιος αυτοκινητιστής, έστω κι αν παραμείνει άγνωστος, είναι να σέρνει στη ζωή του την κατάρρα των ανθρώπων, που η πινακίδα αυτή τους διευκολύνει στην πορεία της.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Από το ανέκδοτο έργο
«Δύσβατη Πορεία»

Του ΓΑΚΗ ΑΣΕΛΗΝΟΥ

2ον

Ο Άρης Βελουχιώτης από την άνοιξη του '42 είχε κιόλας συγκροτήσει την πρώτη μικροομάδα αντάρτικου για αντίσταση στον κατακτητή. Από τον Ιούνιο έγινε γνωστή η εμφάνισή του στα χωριά, για να ιδούν οι κάτοικοι πως αρχίζει ένοπλος αγώνας κατά του κατακτητή. Γι αυτό και οι Ιταλοί δραστηριοποιήθηκαν από την εποχή αυτή, για να προλάβουν

το κακό που τους περίμενε.

Τό Δεκαπενταύγουστο παρουσιάστηκε ο Άρης και στην Κουκουβίστα, με λίγους αντάρτες που τον ακολουθούσαν και πήγαν στην εκκλησία, την Παναγία, την ώρα της λειτουργίας. Μετά τη λειτουργία μίλησε ο Άρης για τους σκοπούς του αντάρτικου και κάτω από τη γαλανόλευκη σημαία ορκίστηκαν τα παλικάρια του πως θα πολεμήσουν τον κατακτητή για την πολυπόθητη λευτεριά της πατρίδας. Έτσι προετοίμαζε ο Άρης τους κατοίκους για τον αγώνα που άρχισε στη χώρα μας.

Στην εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ» 13.9.75 διαβάζουμε τα εξής για τη συγκρότηση των πρώτων αντάρτικων ομάδων στη Ρούμελη, με τίτλο «ΧΩΡΙΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑ»:

«... Το αντάρτικο στη Ρούμελη, πολύ περισσότερο από τις άλλες ελλαδικές περιοχές, συνδέεται άμεσα με την κλεφταρματολική παράδοση του λαού και τους ληστοφυγδίκους της περιοχής. Σ' αυτούς, κατά κύριο λόγο, θ' απευθυνθούν οι αδύναμες, άλλωστε, εδώ πολιτικές οργανώσεις και θα είναι ένα μεγάλο μέρος από αυτούς που θα στηρίξει τις πρώτες ρουμελιώτικες ανταρτοομάδες στο ξεκίνημά τους — μόλις και θα καταφέρει να τους «δαμιάσει» ο Άρης.

»Στα τέλη του '42, οι λησιαντάρτες εκείνοι, ή θα έχουν αποδεκατιστεί ή θα έχουν προσχωρήσει στον ΕΛΑΣ. Η δε συμβολή των τελευταίων στον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα και ιδιαίτερα των αθάναιων Καραλιθαναίων, θα σταθεί τίμια και προπαντός αποφασιστική.

»Μπαίνοντας το '42, τ' Αντάρτικο θα φουντώσει στη Ρούμελη. Σέ κάθε βουνό της και μια ομάδα, σε κάθε βουνοκορφή της κι ένας αντάρτης. Το καλοκαίρι του '42, στα βουνά της Ρούμελης θα υπάρχουν οι παρακάτω συγκροτημένες εθνικοαπελευθερωτικές ομάδες:

»ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ: Η "8η ομάδα Παρνασσού", με τους Νικηφόρο, Διαμαντή (Γιάννη Αλεξάντρου), Περικλή (Γ. Χουλιάρη), Αριστείδη (Α. Καθούλη, δικηγόρο απ' το Δαδί), Γιάννη Σουραβλή από την πάνω Αγόριανη, Γ. Κουρούμπη απ' το Δαδί, Γώργο Τούμπα (Σαή) απ' την Κουκουβίστα και Κ. Αφέντη και Γιάννη Λάζο από τη Λιλαία.

»Μετά από λίγο η "9η ομάδα Παρνασσού", μ' επικεφαλής τον Ν. Γιανέτσο (Τηλέμαχο), μόνιμο αξιωματικό απ' το Γαλαξειδί, Θανάση Νταραδήμα α-

πό το Χρισό, καπετάνιο και πολιτικούς τους Γ. Εμμανουήλ (Γλαύκο) από την Ιπιά και Ν. Παπασπύρου.

»ΓΚΙΩΝΑ: Η ομάδα των Καραλιθαναίων που προσχώρησε όπως είπαμε στον Άρη.

»ΨΑΡΡΟΣ: Μια μικρή ομάδα αντιπροσωπευτική μιας οργάνωσης τοπικής του ΕΑΣ (Ελληνικός Απελευθερωτικός Στρατός) που έχουν δημιουργήσει οι μόνιμοι αξιωματικοί από την Αγιά Θυμιά και τη Βουνιχώρα: Κούτρας, Καϊμάρας και Ντιούρος. Ονομάζεται «ομάδα Γκιώνας» και αποτελείται από τους Βαρβάτο Χρ., Καϊμάρα Α., Κοκώρη Ν., Μαμαρέλη Γιάννη κ.ά. Η ομάδα αυτή, για καιρό, θα παραμείνει κλειστή και χωρίς μεγάλη δράση. Αργότερα γ' αποτελέσει τη βάση του αντάρτικου 5)42 Συντάγματος Ευζώνων - Ψαρρού.

(Αξίζει να σημειωθεί ότι στη μετακίνηση τόσο του Ψαρρού όσον και πολλών άλλων πατριωτών, στη διάρκεια της Κατοχής, προς τα βουνά και αντίστροφα βοήθησε πάρα πολύ ο σταθμάρχης ΣΕΚ του σταθμού Μπράλου Χαράλαμπος Παν. Κόλλιας, από την Κουκουβίστα.)

»ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ: Η ανταρτοομάδα της Ευρυτανίας με τους Άθω Ρουμελιώτη, Καπλάνη κι Ερμή (1ο δάσκαλο Πριόβολο).

»ΛΟΚΡΙΔΑ: Εθνικοαπελευθερωτική ομάδα "Καλλιδρόμου" με τους Χρ. Κουλιάφα και Γιάννη Μαυράκη.

»Γραμμένη ΟΞΥΑ: Η ομάδα της "Γραμμένης Οξυάς" με τριάντα αντάρτες κι επικεφαλής τον Αλ. Ραχούτη (Αία), Μήτσο Αρβανίτη (Δυσβουνιώτη), Δήμο Τσοκά (Φώτη Παρνασιώτη) και ανθυπασπ-

στή Κ.Κ. Αντωνόπουλο (Κρόνο).

»Στην Αττικοβοιωτία, τέλος, οι πρώτες προσπάθειες του καπετάν Ορέστη, για την συγκρότηση ομάδων στον Ελικώνα.

»Αλλά το μεγάλο ξεσκήκωμα στη Ρούμελη θα το προκαλέσει η εμφάνιση του Άρη Βελουκιώτη. Αυτός θα δώσει τη μεγάλη ορμή, θα συνδέσει τις ομάδες, θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για τον παλλαϊκό σηκωμό της ανταρτομάνας Ρούμελης...».

Ο Δημ. Δημητρίου (Νικηφόρος) γράφει επίσης στην εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ», 23.9.75, τα εξής για τον Άρη και την ορκωμοσία των ανταρτών στην Κουκουβίστα:

«... Όταν μπήκε σε θύελλα στην περιοχή Μαυρολιβαριού, τέλη Αυγούστου του 1942, η 8η ομάδα του Παρνασσού βρισκόμασταν στο γυμνό της Γκιώνας, περιμένοντας ρίψεις από αγγλικά αεροπλάνα. Δεν είχαμε ως τότε τολμήσει να κάνουμε εμφάνιση σε χωριό. Ο Άρης, με μια σημαία μπροστά από το τμήμα του, μπήκε θραμβευτικά σε όλα τα χωριά, εκτός από το Μαυρολιθάρι που είχε αστυνομία. Μίλησε, συνάρπασε. Αντάμωσε με τους Καραλιθαναίους. Τους όρκισε σε εντυπωσιακή τελετή εμπρός σ' ένα κατ'άπληκτο πληθυσμό της Κουκουβίστας. Τους έβαλε μίλησαν στον κόσμο, ζήτησαν συγγνώμη για την ως τότε δράση τους κι έδωσαν το λόγο τους, ότι στο εξής θα πολεμούσαν για το λαό και για την πατρίδα.

»Κατάσχεσε έπειτα τα είδη που βρίσκονταν στις αποθήκες τροφίμων (από τη συγκέντρωση που ενεργούσαν οι τότε αρχές) και τα έκρυψε ως εξής: Νύχτα τα φορτία του ενός χωριού τα έστειλε στο άλλο χωριό και τα μοίραζε σε σπίτια, χρεώνοντας τους νοικοκυραίους που τα παραλάμβαναν για τις ανάγκες του αγώνα και του λαού...».

(Συνεχίζεται)

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο Γιάννη Χ. Αυγερινός έστω και αρκετά καθυστερημένα εκπλήρωσε μια υπόσχεσή του. Επισκεύασε τον φωτισμό στις κολώνες της αγοράς του χωριού που είχαν χαλάσει από την προπερασμένη θαρυχειμωνιά. Του αξίζουν συγχαρητήρια.

ΔΕΚΑ ΤΡΕΙΣ ΣΥΓΧΩΡΙΑΝΟΙ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΙ

Δευτέρα 14 Φλεβάρη 1983, στη Γραβιά. Όποιος έβλεπε καμιά 30ριά συγχωριανούς θα νόμιζε ότι πρόκειται να γίνει κάποια διαδήλωση. Δεν ήταν αυτό. Στο Μονομελές Πλημμελειοδικείο που συνεδρίασε εκείνη τη μέρα, δέκα τρεις (13), μάλιστα, καλά διαβάσατε, δέκα τρεις από τους συγχωριανούς μας κάθονται στο εδώλιο του κατηγορουμένου. Θέλετε και ηλικία των δραστών; Από 65 μέχρι 35 χρονών. Οι κατηγορούμενοι είναι πολλοί και δεν χωράνε στο εδώλιο παρ' όλο που επιστρατεύονται για την περίπτωση και τα καθίσματα των δικηγόρων. Αίσθηση σε παράγοντες της δίκης και στο ακροατήριο απ' το μεγάλο αριθμό των κατηγορουμένων που δεν έχει ξανασυμβεί. Κατηγορία: Αυτοδικία και αγροζημιά. Πιο αναλυτικά: Οι συγχωριανοί μας αυτοί θέλησαν οι άμοιροι ν' ανοίξουν το καλοκαίρι που μας πέρασε το κοινοτικό αυλάκι από Κακοτράχη μέχρι Αγιαννάκη για να ποτίσουν τα χωράφια τους. Και να τι έκαμαν: Σύμφωνα με το μηνυτή του χάλασαν τον όχτο (άν δεν κόψεις τα χόματα απ' τον όχτο πως θ' ανοίξει το αυλάκι συγχωριανέ;), του κόψανε, λέει, δένδρα(!!!) και του ξυλώσανε την περίφραξη, όχι ακριβώς την ξυλώσανε αλλά την ταρακουνήσανε. Ζημιά; 1.000.000 δραχμές. Μάλιστα τόσο είναι το ποσό της αποζημίωσης που ζητάει με τη μήνυσή του. Και όλες τις ζημιές αυτές τις έκαναν με πρόθεση (δόλο) με σκοπό να οικειοποιηθούν τον όχτο, να τον κάνουν δικό τους!!!

Η δίκη όμως δεν έγινε. Το Δικαστήριο δέχτηκε την ένσταση του συγχωριανού δικηγόρου Κώστα Βλάχου που είχε αναλάβει την υπεράσπιση όλων των κατηγορουμένων και ανέβαλε τη δίκη επ' αόριστο.

Θέλετε να μάθετε τι δήλωσε στους πιο πολλούς ο μηνυτής και ειδικότερα στις γριούλες 80 και 85 χρονών που δεν δίστασε να τις κατεβάσει κατηγορούμενες έστω κι αν μη μπορούν όχι να σκάψουν αλλά να θαστήξουν το τσαπί; Δεν φταίτε εσείς, σας πήρε το σχέδιο μέσα!!!

Αυτά έχει η ζωή. Ίσως όμως μέχρι να ξαναγίνει η δίκη μετανοιώσει ο συγχωριανός και την ανακαλέσει. Για να δούμε.

— α κ ρ ο α τ ή ς —

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ

Πραγματοποιήθηκε και φέτος, 27.6.83, στην Αγία Τριάδα το πανηγύρι, το καθιερωμένο από τότε που χτίστηκε η Κουκουβίτσα (τα χρόνια της Τουρκοκρατίας), μέσα σ' ένα ξέφρενο ενθουσιασμό, με πανελλήνια συμμετοχή ανθρώπων όλων την ηλικιών.

Εκατοντάδες αυτοκίνητα (αντικατέστησαν τα υποζύγια των κατοίκων των γύρω χωριών της προπολεμικής εποχής), παρκάρισαν με άνεση στις γύρω από την εκκλησία απλοχωρίες.

Ένας κόσμος ολόκληρος σκορπούσε παντού χαμόγελα και αντάλλαζε ευχές, ικανοποιημένος από το αγνό φυσικό περιβάλλον. Ανάσαινε, βαθιά ως τα φυλλοκάρδια, το οξυγόνο απ' τα έλατα, που δημιουργούσε περισσότερη ευεξία για ολόψυχη συμμετοχή στο πανηγύρι. Όλες οι αισθήσεις βρίσκονταν σε συναγερμό: Η όραση, η ακοή, η όσφρηση, η αφή, η γεύση. Κάθε μια προσπαθούσε νά πάρει για τον εαυτό της τη μερίδα του λέοντα μέσα σ' αυτή την φυσική πανδαισία.

Κάθε χωριό και κάθε παρέα ίσκιωσε κάτω από τα αιωνόβια ιστορικά πλατάνια στον καθιερωμένο, από τα παλιά χρόνια, χώρο.

Σαν τελείωσε η Θεία Λειτουργία και ο Αγιασμός, έστρωσαν όλοι στο καταπράσινο φυσικό γρασίδι τα πλούσια και ειδικά παρασκευασμένα γι' αυτή την ώρα φαγητά κι άρχισε το φαγοπότι. Παράλληλα, σε μια ισκιωμένη απλοχωριά δυο συγκροτήματα οργανοπαιχτών, με κλαρίνα και έγχορδα, ετοιμάζονταν για τους χορούς. Οι πιό ενθουσιώδεις χορευτές μισόφαγαν κι έπιασαν το χορό. Δεν

άργησε να σχηματιστούν διπλοί και τριπλοί χοροί γύρω από κάθε συγκρότημα. Χορεύουν οι Καλοσκοπίτες, γνήσιοι απόγονοι των Κουκουβιστιανών του '21 που συνεχίζουν την παράδοση, χορεύουν και οι ξένοι πανηγυριώτες σε δικούς τους χορούς.

Ζυγιές μεμονωμένων οργανοπαιχτών (κλαρίνο και νταούλι), χωρίς μεγάφωνα κλπ., παίζουν από παρέα σε παρέα παραδοσιακά λαϊκά τραγούδια την ώρα του φαγητού κι έτσι μένουν όλοι ευχαριστημένοι.

Η κινητή καντίνα ενός αυτοκινήτου δίνει και παίρνει με τ' αναψυκτικά και τα παγωτά (ήταν πολύ ζεστή η μέρα), με πελάτες κυρίως τον παιδόκοσμο, καθώς και κάποιοι πάγκοι, του πουλούσαν παιχνίδια πολιορκούνται από τα παιδιά.

Ένα συνεργείο κινηματογραφικό από νεαρά παιδιά επιδίδονταν όλη την ώρα ν' αποθανάτισει την κίνηση του πανηγυριού.

Η παραδεισένια αυτή πανηγυρική απόλαυση κράτησε ως τις τέσσερις το απόγευμα. Μετά ο κόσμος αποσύρθηκε, για να επιστρέψει στον τόπο του. Την άλλη μέρα το πρωί το ραδιόφωνο ανακοίνωσε λεπτομέρειες για την επιτυχία του πανηγυριού και τόνισε ιδιαίτερα πως η Αγία Τριάδα είναι και η μελισσοτροφική περιοχή της Στερεάς Ελλάδας. Πραγματικά όλες οι γύρω ελατοσκέπαστες βουνοπλαγιές ήταν γεμάτες από κυψέλες, που οι μέλισσες τις γέμιζαν μέλι από τα έλατα, με τις τόσες θεραπευτικές ιδιότητες.

Ευχόμαστε και τού χρόνου να ξαναβρεθούμε όλοι στο ίδιο πανηγύρι αγαπημένοι κι ευτυχισμένοι.

Γ. ΧΑΣΙΑΚΟΣ

Το πανηγύρι τῆς Ἀγ. Τριάδας (σήμερα καὶ παλιότερα)

Του ΦΑΝΗ ΛΕΥΚΑΔΙΤΗ

Χιλιάδες λαού κατέκλυσε και φέτος με τα αυτοκίνητά του την απέραντη πεδιάδα της Αγίας Τριάδας.

Έγινε με εξαιρετική λαμπρότητα η καθιερωμένη λειτουργία στην ομώνυμη ιστορική εκκλησιούλα, στην οποία παρέστησαν οι πανηγυριώτες με θρησκευτική ευλάβεια.

Κατόπιν, πολλοί απ' αυτούς σε παρέες, παρέες, πήγαιναν στο θρυλικό σταυροδρόμι της

Βλαχόστρατας, να προσκηνύσουν, και να στολίσουν μ' αγριολούλουδα τον ομαδικό τάφο των ηρώων της Εθνικής μας Αντίστασης.

Καί παράλληλα, Βελέντζες και τραπεζομάνδηλα στρώθηκαν κάτω από τον ίσκιο των θεόρατων γέρικων πλατανιών.

Σταυροπόδι καθισμένοι οι πανηγυριώτες, γεύτηκαν τους εκλεκτούς μεζέδες, αρνιά

ψημμένα, κοκορέτσια και σπληνάντερα, που μοσχοβολούσαν την ατμόσφαιρα.

Θυμηδία προκαλούσαν οι ευτραφείς, διότι τους δυσκόλευαν τους καημένους οι κοιλίσες τους, για να συγυριστούν κοντά στη στρωμένη καταγής υπαίθρια τάβλα τους, προκειμένου να απολαύσουν τα πλούσια εδέσματα.

Από τις χαρούμενες εκδηλώσεις των πανηγυριωτών, από τα θιολιά τα κλαρίνα και τα νταούλια, αντιλαλούσαν ένα γύρω οι λόγγοι.

Πριν από τον πόλεμο, οι Κουκουβιστιανοί και απ' τα γειτονικά χωριά άλλοι προσκυνητές φτάνανε στην Αγία Τριάδα καθάλλα στα ζώα. Άπλωναν στα σαμάρια φανταχτερά κιλίμια, κρεμούσαν τα ταγάρια τους με τις χρωματιστές φούντες τους, γεμάτα με τις καλοφτιαγμένες τυρόπιττες, τις κεντητές προβέντες, τα τρυφερά τυριά, τις τσίτσες με το γλυκόπιστο κοκκινέλι και τη βεδούρα με το πρόβειο γιαούρτι, που φρόντιζαν να προμηθευτούν από τις στάνες των χωριανών.

Έψηναν κοντοσούθλια κοντά στην κρύα θρύση με το γάργαρο νερό, γλεντούσαν τραγουδώντας και χορεύοντας με τα λαλούμενα, ξεχνώντας, έστω για μια μέρα, τα προβλήματά τους, και τις διάφορες στενοχώριες τους.

ΚΕΡΑΜΙΔΑΡΙΩΝ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

Του ΓΙΩΡΓΟΥ Ν. ΚΟΛΛΥΡΗ

Ο φίλος μου Φάνης Λευκαδίτης σε προηγούμενο φύλο του Δελτίου, αναφέρεται με λεπτομέρειες στις προσπάθειες των χωριανών, για να ξαναφτιάξουν τα σπίτια τους όσο γίνεται πιο γρήγορα, μετά το κάψιμο από τους Γερμανούς τό 1944.

Συμπληρώνω ό,τι θυμάμαι από τις πρώτες βιοτεχνίες - επιχειρήσεις - κεραμιδαριά, που στα γρήγορα σχηματίστηκαν, για να προλάβουμε να ξαναφτιάξουμε τα καμένα σπίτια μας, πριν φτάσει ο χειμώνας.

Οι πρώτες φροντίδες ήταν να εξασφαλίσουμε τα χρειαζόμενα υλικά: Ασθέστη, κεραμίδα και ξυλεία (πρώτες ύλες).

Όσον αφορά για τις πέτρες υπήρχαν από τα παλιά ντουθάρια.

Για ξυλεία, μαδέρια, ξυλόδεσες, ας ήταν κα-

— Η θρησκευτική αυτή επέτειος, την οποία με τόση λαχτάρα καρτερούμε, είναι για την Κουκουβίστα το σημαντικότερο γεγονός της χρονιάς.

Εκεί συναντώνται και σφίγγουν τα χέρια τους, με χαμόγελα και φιλιά, οι διασκορπισμένοι σ' όλα τα διαμερίσματα της χώρας συγχωριανοί μας, φίλοι, και ξενοχωρίτες.

Τό παραδοσιακό αυτό πανηγύρι της Αγίας Τριάδας, ήταν, τά παλιά χρόνια σωστό νυφοπάζαρο. Μέ την ευκαιρία εκείνη διάλεγαν οι γαμπροί, ντόπιοι και ξένοι τις νυφάδες, στη συνέχεια έστελναν προξενιάδες κι άρχιζαν τα παζαρεύματα της προίκας. Ύστερα από σκληρές διαπραγματεύσεις κατέληγαν, τις περισσότερες φορές, στο γάμο.

Σ' αυτό το ξωκκλήσι στην περίοδο που προηγήθηκε από την επανάσταση του 1821, σύμφωνα με τις αφηγήσεις των προγόνων μας, οι αρματωλοί εγκλώβισαν ένα τουρκικό απόσπασμα, και το εξόντωσαν.

Αλήθεια πόσο θα θέλαμε να μάθουμε πότε χτίστηκε η Αγία Τριάδα; Καί πότε φυτεύτηκαν τα αιωνόβια πλατάνια της; Τα οποία παρέστησαν μάρτυρες, των πιο συγκλονιστικών γεγονότων, κατά την ιστορική πορεία του χωριού μας!

λά ο λόγγος, που μεγαλύτερη καταστροφή δεν πιστεύω να έπαθε άλλη φορά. Αλλά ποιός λογάριάζε τότε τέτοια πράγματα. Σανίδες και λεπτή ξυλεία (καδρόνια» χρησιμοποιήθηκε αυτή που θρισκόταν τρακαδιασμένη στην Καταβόθρα (Ματάκια). Ασθεστοκάμινια, λοιπόν, και κεραμιδαριό οι πρώτες φροντίδες.

Χοντρική τέχνη, θέβαιια, ήξεραν οι παλιότεροι, αλλά λεπτομέρειες από την τέχνη του ασθεστά και ειδικώτερα του κεραμιδιά, σχεδόν κανένας δε γνώριζε. Λέγανε ότι, ο Γιάννης Δανιήλ (Λιούγκας) ήξερε την τέχνη του κεραμιδιά, όμως αυτός είχε τις ιδιοτροπίες του και δεν ήξερες πότε θα τον θρεις στις καλές του για να του πάρεις τη συμβουλή.

Από τίς πολλές παρέες, λοιπόν, που αποφάσισαν ν' ανοίξουν κεραμιδαριό ήταν και η Καλοθανασέικη. Αρχιμαστόροι ήταν οι αδελφοί Δήμος και Θύμιος Κόλλιας. Τόπος κατάλληλος

γιατί τό... εργαστήρι, κρίθηκαν τα Σκλήθρα, γιατί λέει εκεί είχε κοκκινόχωμα και τα κεραμίδια θα δέναν καλά.

Μέτοχοι στην Καλοθανασείκη επιχείρηση ήταν ο Παναγιώτης Γ. Τούμπας, ο Γιάννης Δ. Μπουκουβάλας, ο Αλέκος Ματθαίου, ο Παναγιώτης Χασιακός κι εγώ.

Η δουλειά κατανεμήθηκε από την αρχή, ανάλογα με τα προσόντα που διέθετε ο καθένας από τους μετόχους.

Εμένα μου ανάθεσαν, κυρίως, να κουβαλάω νερό, γιατί ήμουν αβέλτος και η δουλειά ήταν οπωσδήποτε ελαφρότερη και, καθότι γραμματιζούμενος, έτυχα ιδιαίτερης μεταχείρισης.

Η δουλειά πήγαινε καλά, με εξαίρεση τούς μικροκαυγάδες του Θύμιου Καλοθανάση με τον Παναγιώτη Χασιακό (τότε δεν ήταν ακόμα παπάς), ώσπου έφτασε η μέρα να κάψουμε το καμίνι.

Όλα ήταν έτοιμα! Τα κεραμίδια τοποθετημένα στο καμίνι, το κλαρί βουνό μπροστά. Κάποιος, όμως έπρεπε να μπει μέσα να τακτοποιήσει τα φρύγανα και ν' ανάψει τη φωτιά.

Ο κλήρος έπεσε στον Παν. Χασιακό.

Μπήκε, λοιπόν, μέσα στο καμίνι και τακτοποιούσε τα προσανάματα. Καθώς ήταν, όμως, αργός στις δουλειές του και επέμενε σε μικρολεπτομέρειες καθυστερούσε πολύ να θγει και εμείς οι απέξω ανησυχούσαμε μήπως έγινε κανένα ατύχημα, μήπως έπεσε καμιά καμάρια κι ένα σωρό κακές σκέψεις περνούσαν στο μυαλό μας.

Όπως είπαμε ο Θύμιος ο Καλοθανάσης δεν τα πήγαινε και τόσο καλά με τον Χασιακό. Μια και ήταν αυτός αρχηγός, προχώρησε ως την πόρτα του καμινιού, να δει τι κάνει ο Χασιακός. Και αντί να του φωνάξει ή τέλος πάντων νά δει τί του συμβαίνει, τον βλέπουμε να θγαίνει από τη στενή πόρτα και να μας λέει, ότι έβαλε ο ίδιος τη φωτιά, για να τον αναγκάσει να θγει έξω.

Η φωτιά όμως άρχισε να φουντώνει και ο Χασιακός πουθενά να φανεί. Αρχίσαμε τότε όλοι να ανησυχούμε σοβαρά, αλλά κανένας δεν έμπαινε να προσπαθήσει να σθήσει τη φωτιά.

Κάποτε, τέλος πάντων, φάνηκε και ο Χασιακός να θγαίνει καταμαυρισμένος και μισοπνιγμένος απ' τον καπνό. Τον τραθήξαμε έξω,

του δώσαμε λίγο νερό, συνήλθε κάπως και μας εξήγησε, ότι μια καμάρια του καμινιού είχε πέσει και προσπαθούσε να την επιδιορθώσει, γι' αυτό κι έμεινε μέσα τόση ώρα.

Με τον Καλοθανάση, πάντως, φαινόταν πως δε θα ξεμπέρδευαν καλά.

Δεν θυμάμαι πόσα μερόνυχτα καίγαμε τα καμίνια και πόσες μέρες τ' αφήναμε, για να κρυσώσουν τα κεραμίδια για να τα θγάλουμε.

Το άνοιγμα πάντως του καμινιού έγινε πανηγυρικά. Πίττες, κοτόπουλα και τέτοια, είχαμε τη μέρα αυτή. Μεγάλη υπόθεση! Είχαμε κάμει τόσους κόπους και ανυπομονούσαμε να δούμε τί, τέλος πάντων, φτιάξαμε.

Ανοίξαμε το καμίνι μ' όλους τους τύπους και κατά τις συμβουλές του Λιούγκα. Τα πρώτα κεραμίδια που θγάλαμε από πάνω δεν μας γέμισαν και τόσο το μάτι. Λίγο σκούρα, όχι όπως έπρεπε κόκκινα. Ο Καλοθανάσης εξήγησε — αρχιμάστορας βλέπεις — ότι αυτό οφείλεται στο χρώμα. Τέτοια κεραμίδια θγαίνουν σε χρώμα από τα Σκλήθρα.

Τα παρακάτω κεραμίδια είχαν, βέβαια, καλύτερο χρώμα. Τα χαμηλότερα, όμως, ήταν λίγο στραβά και σκουρόχρωμα. Άρχισε τότε η μοιρασιά. Δεν κρατάγαμε λογιστικά βιβλία. Μοιρασιά, όπως την έκανε και ο Καραγκιόζης. Όπως έθγαιναν από το καμίνι τα κεραμίδια ανά 5 και σωρούς, όσους και οι μέτοχοι.

Είδαμε όμως, ότι οι σωροί ήταν περισσότεροι κατά δύο. Εξήγησε, λοιπόν, ο Καλοθανάσης, ότι ο ένας σωρός είναι για την εκκλησία και ο άλλος δικός του, γιατί αυτός έπρεπε να πάρει ένα μερίδιο παραπάνω για τα εργαλεία του και γιατί ήταν... αρχιμάστορας.

Τέτοια συμφωνία όμως δεν είχαμε κάνει και είχαμε αντιρρήσεις, Ιδιαίτερα ο Χασιακός πού θέλησε να σχολιάσει το ζήτημα. Γιά την εκκλησία ναί, αλλά για τα εργαλεία δεν συμφωνούσε κανένας. Τα εργαλεία, εξάλλου ήταν δυο ξύλινα καλούπια και θα του δίναμε ολόκληρο κεμίδιο!..

Κατάλαβε ο Καλοθανάσης, ότι κάτι λέγαμε και ότι δε θα δεχόμασταν τέτοια αδικία, αλλά δεν εννοούσε να υποχωρήσει. Πείσμα...

Τον βλέπουμε κάποια στιγμή να ορμάει με τα χοντροπάπουτά του πάνω στον ένα πρώτο σωρό και ύστερα στον άλλο και πριν προφτάσουν να πούμε κάτι — να τον εμποδίσουν (συνέχεια στή σελίδα 625)

≡ ΣΤΙΣ ΜΕΡΕΣ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΑΝ ≡

ΑΦΙΞΕΙΣ:

Στις 27.6.83 ήρθε από το DENVER την Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής για διακοπές η Αικατερίνη Γεωργίου Βλάχου, φοιτήτρια της Αρχιτεκτονικής. Την καλοσορίζουμε και τις ευχόμαστε να περάσει ευχάριστες μέρες στην πατρίδα. Ας ελπίσουμε ότι επιστρέφοντας στην Αμερική θα μεταφέρει στους εκεί εγκαταστημένους συγχωριανούς την αγάπη για τη μητέρα - πατρίδα Ελλάδα.

ΓΑΜΟΙ:

Στις 20.2.83 παντρεύτηκε στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου της Νέας Υόρκης ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ Γεωργίου ΧΑΜΗΛΟΣ με την ΟΛΥΜΠΙΑ ΠΑΡΑΣΙΔΟΥ από το Κιλκίς.

— Την Κυριακή του Θωμά, 16 Μαΐου 1983, στον Άη - Γιώργη Καρύτση έγινε ο γάμος της ΙΩΑΝΝΑΣ Χαραλάμπου ΚΟΛΛΙΑ και του ΔΗΜΗΤΡΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ, γνωστού δικηγόρου της Αθήνας.

Στις 12.6.1983 παντρεύτηκε στο χωριό ΠΑΡΟΡΙ - Λειβαδιάς η ΔΗΜΗΤΡΑ Νικ. ΒΛΑΧΟΥ με τον ΔΗΜΗΤΡΗ ΖΕΡΔΕ από την Αμφίκλεια.

— Στις 19.6.83 παντρεύτηκε στον ιερό ναό Αγίας Ζώνης - Κυψέλης η ΜΑΡΘΑ Π. ΑΛΕΞΙΟΥ με τον ΚΩΣΤΑ ΚΟΥΒΑΡΙΩΤΗ.

— Στις 2.7.1983 παντρεύτηκε στο Ναό Αγίου Γεωργίου Χαϊδαρίου η ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ Κ. ΔΑΝΙΗΛ με τον ΑΝΑΣΤΑΣΙΟ Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ.

Το ΔΣ του Συνδέσμου μας συγχαίρει τα νέα ζευγάρια και τους εύχεται κάθε ευτυχία.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ:

Η Γαρουφαλιά (το γένος Αθ. Μώρη) και ο Γιάννης Τσαμπάος απόχτησαν το δεύτερο κοριτσάκι τους. Να τους ζήσει.

BAMBINO SPOR

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΟΡΓΑΝΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΧΑΡΑΣ
ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ

Π. ΚΥΡΙΛΗΣ — Γ. ΓΙΑΝΝΟΣ Ο.Ε.

Όρφews 200 1η πάροδος — ΑΙΓΑΛΕΩ

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΜΑΓΔΑ ΚΥΡΙΤΣΗ—ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗ

Αναπάντεχο! Και όμως αληθινό! Ένα τραγικό ατύχημα πήρε ξαφνικά από κοντά μας μια νεαρή μητέρα, μιά χαριτωμένη ύπαρξη, τη ΜΑΓΔΑ ΚΥΡΙΤΣΗ - ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗ, σε ηλικία 28 χρόνων.

Ενώ όλα ήταν γιορτινά, τη Δευτέρα του Πάσχα (9.5.83), ήρθε το μαύρο μαντάτο απ' τη Λαμία. Η Μάγδα πέθανε μέσα στο νοσοκομείο Λαμίας από ατύχημα. Τη στιγμή που ο γιατρός έραβε το χειλάκι του παιδιού της, που είχε χτυπήσει στο χωριό, λιποθύμησε, έπεσε, χτύπησε στο κεφάλι, μπρος στα μάτια του άντρα της, της θείας της, του γιατρού, χωρίς να προφθάσουν να τη συγκρατήσουν. Αυτό ήταν! Έφυγε! Μά, πια κακιά μοίρα βρήκε το χωριό μας, που τα τελευταία δυο χρόνια έχασε τόσους νέους ανθρώπους! Πριν ακόμα σβήσει ο πένθιμος ήχος της καμπάνας του χωριού για το άλλο παλικάρι, τον ΒΑΣΙΛΗ Ν. ΚΟΛΛΥΡΗ, ξαναχτύπησε για την Μάγδα. Βαρύ πένθος σκέπασε όλο το χωριό. Ο πόνος και ο σπαραγμός ήταν διάχυτος σ' όλους τους χωριανούς, μα και στους φίλους

που βρέθηκαν στο χωριό μας για να γιορτάσουν το Ρουμελιώτικο Πάσχα. Δεν έβλεπες παρά λυπημένες μορφές να κυκλοφορούν αμίλητες στους δρόμους του χωριού. Κι όλοι αναρωτιούνταν! Τί κακό είναι αυτό!

Η σωρός της Μάγδας μεταφέρθηκε στο χωριό και η κηδεία της έγινε μέσα σε γενικό πένθος. Τη συνόδεψαν στην τελευταία κατοικία της χίλιοι και πλέον άνθρωποι και ανάμεσά τους σύσσωμο το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου μας.

Στους χαροκαμένους γονείς της, στον άντρα της και στα δυο τρυφερά βλαστάρια, που εγκατέλειψε τόσο πρόωρα και σ' όλους τους άλλους δικούς της, το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου εκφράζει τα θερμά του συλλυπητήρια, συμμετέχοντας στον πόνο τους εύχεται θεϊκή παρηγορία, για ν' αντέξουν στον πόνο.

Ας είναι ελαφρό το χώμα που σε σκέπασε, αξέχαστη ΜΑΓΔΑ. Αιώνια η μνήμη σου!

* * *

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΗΜΟΥ ΚΟΛΛΙΑΣ

Την 11η Ιουνίου 1983 πέθανε στην Αθήνα και, κηδεύτηκε στις 13 Ιουνίου στο 3ο Νεκροταφείο ο ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΗΜΟΥ ΚΟΛΛΙΑΣ. Το νεκρόν αποχαιρέτησε ο ανηψιός του

Δημήτριος Ν. Κόλλιας με τούτα τα λόγια:

Αλησμόνητε σύζυγε καί αδελφέ,

Αξέχαστε θείε και συνάδελφε,

Θεωρώ υποχρέωσίν μου απέναντί σου να ειπώ δυο τελευταία λόγια προ του νεκρού σου. Γεννήθηκες στις βουνοπλαγιές της Γκιώνας στο χωριό Κουκουβίστα και μεγάλωσες

στην ηρωική Γραβιά.

Ο πατέρας σου παπάς ο οποίος είχε την καλосύνη και την γλυκειά μορφή του Ναζωραίου, για να σώση δε το ποίμνιόν του καταβυβανίστηκε και θανατώθηκε από τις ορδές του Μουσολίνι.

Η μητέρα σου λεβεντογυναίκα, σε μεγάλωσε χριστιανικά κ' σε δίδαξε να έχης καλосύνη και αγάπη για όλους τους συνανθρώπους σου, αρχές τις οποίες τήρησες μέχρι την τελευταία σου πνοή.

Πρωτότοκος γιός πολυμελούς οικογενείας, τελείωσες τα τότε σχολεία μέσης εκπαίδευσεως, έδωσες εξετάσεις στο σιδηρόδρομο για σταθμάρχης και ήλθες πρώτος.

Έπρεπε να εξασφαλισθῇ η δική σου σταδιοδρομία και να ενισχυθῇ και κατά κάποιο τρόπο και ο κουρβανάς της οικογενείας.

Από τα πρώτα σου δῆματα, στη δουλειά σου έδειξες την αρτίαν σου κατάρτισιν και ό-τι στοχεύεις ψηλά, επιθυμία την οποίαν εξεπλήρωσες μόνον με την τιμιότητά σου και την εργατικότητά σου.

Στην πολύχρονη υπηρεσία σου υπῆρξες αξιαγάπητος, σεβαστικός, ειλικρινής και γιά τους Προϊσταμένους αλλά και γιά τους υφισταμένους ο άνθρωπος με το χαμόγελο με την καλосύνη με την ανθρωπιά.

Δεν υπῆρχε για σενα θέμα άλυτον και η λύσις έπρεπε πάντα να μη θίγη το ψωμί των συναδέλφων το οποίον υπελόγιζες πάντα καλύτερα από το δικό σου.

Έκανες αγώνες πολλούς καί σκληρούς για την βελτίωσιν των συνθηκών εργασίας και την αύξησι των αποδοχών του προσωπικού και τα πέτυχες και τα δύο, πολλά δε από τα επιτεύγματα αυτά τα έχει και το σημερινό προσωπικό και σε θυμάται.

Στον άλγεμο υπῆρξες ο άνθρωπος ο οποίος είχες καταρτίσει τα σχέδια μεταφοράς των στρατευσίμων και των εφοδίων τα οποία πέτυχαν απόλυτα. Μετά την αποκατάστασιν των αδελφών σου διάλεξες για σύντροφο της ζωῆς σου μια γυναίκα με τις ίδιες αρχές τις δικές σου και η οποία προσπαθούσε, με τα προτερήματά της να σε περάση στην ανθρωπιά και την καλосύνη. Στάθηκε δίπλα σου σε χαρές και σε λύπες τα τελευταία δε χρόνια που βάσκανος μοίρα σ' έρριξε στο κερβάτι του πόνου, χωρίς να δείξη κόπωση, στάθηκε φύ-

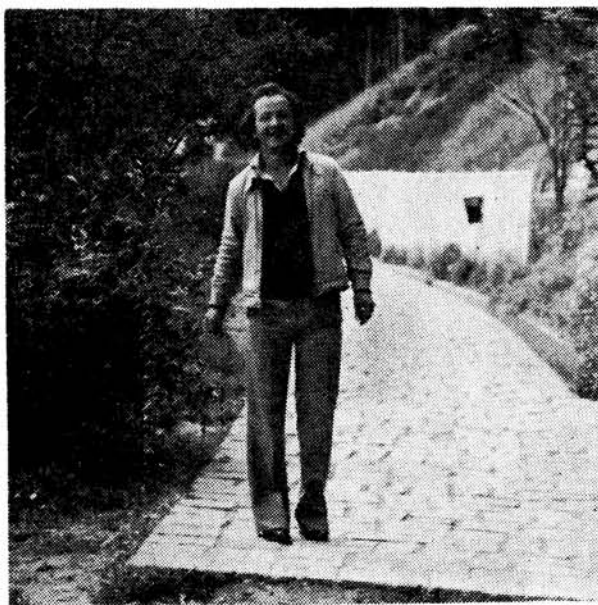
λακας άγγελος στο μαξιλάρι σου μέρες και νύχτες.

Καί τώρα αξέχαστε θείε σκληρά λόγια θα ακουστούν από τους Ιεροψάλτες: «Δεύτε τελευταίον ασπασμόν». Δυστυχώς θα σε ασπασθούμε γιά τελευταία φορά και δεν είμαστε λίγοι και αυτό δείχνει πόσο σε αγαπούσαμε για να μη ειπώ πόσο σε λατρεύαμε, και εσύ μεν παίρνεις το δρόμο προς την αιωνιότητα, γιατί το αξίζεις, εμείς δε θα επιστρέψουμε, θα σε κλάψουμε και θα ζούμε με τις αναμνήσεις σου. Το δράμα όμως είναι για τη γυναικούλα σου η οποία δεν έχει ούτε μάνα, ούτε πατέρα, ούτε αδελφια και ο χάρος σήμερα παίρνοντας και εσένα την άφησε χωρίς κανέναν «σαν τη σταλαματιά στο κλαρί της». Για να καλύψη κανείς με λόγια το δικό σου διάβα της ζωής χρειάζεται να μιλάει πολλές μέρες, γιατί άνθρωπος με τα προτερήματα τα δικά σου, στη σημερινή κοινωνία, γεννιέται κάθε 100 χρόνια. Το χώμα της Αττικής γης που θα σε σκεπάση νά γίνη ηλιαχτίδα το χειμώνα να σε ζεσταίνη και δροσοσταλίδα το καλοκαίρι να σε δροσίξη γιατί το αξίζεις.

Αιωνία σου η μνήμη αξέχαστε θείε!

ΒΑΣΙΛΗΣ Ν. ΚΟΛΛΥΡΗΣ

Τη μέρα του Λαζάρου, στις 29 του Απρίλη 1983, κηδεύτηκε στο χωριό, αφού μεταφέρθη-

κε από την Αθήνα, ο ΒΑΣΙΛΗΣ Ν. ΚΟΛΛΥΡΗΣ, σε ηλικία 43 χρόνων, μέσα σε βαρύ πέν-

θος και σπαραγμό των δικών του και όλου του χωριού, που σύσσωμο τον συνόδεψε στην τελευταία του κατοικία.

Ο Βασίλης, ήταν το πέμπτο παιδί του μπαρμπα-Νίκου Κολλύρη, που γεννήθηκε στο χωριό, όπου έζησε τα παιδικά του χρόνια, μέσα στη λαίλαπα της φασιστικής κατοχής και του Εμφύλιου πολέμου. Ήταν χαρούμενος κι ευχάριστος τύπος, ανοιχτόκαρδος, καλοσυνάτος, και είχε μόνο φίλους. Ρίχτηκε στη θιοπάλη και στη δουλειά. Μόνος τελείωσε το Γυμνάσιο. Τελευταία, ήταν ένας πολύ πετυχημένος έμπορος ειδών τέχνης και κοσμημάτων. Ο θάνατός του αφήνει ένα δυσαναπλήρωτο κενό στους φίλους του και χωριανούς του, που δύσκολα θα τον ξεχάσουν, όπως δύσκολα θα φύγει η λύπη και ο πόνος από το γέρο πατέρα του και τα αδελφια του.

Η ανάμνησή του θα είναι παντοτινή και ας είναι ελαφρό το χώμα της Κουκουβίστας που τον σκέπασε, του χωριού του που τόσο είχε αγαπήσει.

Ο πρόεδρος, ο αντιπρόεδρος, καθώς και άλλα μέλη του Συνδέσμου μας, συνόδεψαν τον ΒΑΣΙΛΗ από την Αθήνα στο χωριό και ως την τελευταία κατοικία του.

Το ΔΣ του Συνδέσμου, συμμετέχοντας στο βαρύ πένθος, εκφράζει προς τους δικούς του, τα πιο θερμά συλλυπητήρια!

* * *

Ο ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΧΡΙΣΤΙΔΗΣ (Καμπέτος) πέθανε στο Λος Άντζελες των ΗΠΑ, την 21.6.83 σε ηλικία 86 χρονών.

Ήταν έντιμος, φιλήσυχος και αγαπητός άνθρωπος, και άριστος οικογενειάρχης. Διετέλεσε για πολλά χρόνια ψάλτης στον Αϊ-Γιώργη Καλοσκοπής.

Έφερε στον κόσμο οχτώ παιδιά, πέντε αγόρια και τρία κορίτσια, και τα οποία ζούνε όλα.

Απ' αυτά τά πέντε αγόρια και το ένα κορίτσι ταξίδεψαν στην Αμερική όπου εγκαταστάθηκαν και ευημερούν.

Πριν από πολλά χρόνια κάλεσαν μαζί τους και τούς γονείς των.

Τα παιδιά του ικανοποίησαν την τελευταία του επιθυμία να τον ενταφιάσουν στο χωριό που γεννήθηκε και πέρασε τα περισσότερα χρόνια της ζωής του, γι' αυτό τον μετέφεραν

αεροπορικώς στην Ελλάδα.

Η κηδεία του έγινε την 1.7.83 στην Καλοσκοπή.

Το νεκρό συνόδεψαν η γυναίκα του και τα παιδιά του. Ο γιός του Γιώργος ο οποίος θρυσκόταν στην Γαλλία έφτασε στο χωριό μας μετά την ταφή του πατέρα του.

Συλλυπούμαστε τα φιλότιμα και άξια αυτά παιδιά. Τους αξίζουν συγχαρητήρια για τη πράξη της μεταφοράς και της ταφής του πατέρα τους στη γενέτειρα.

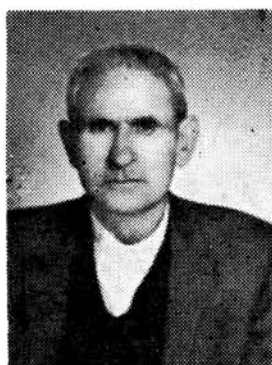
Ας είναι ελαφρό το χώμα του χωριού μας που τον σκεπάζει.

Στην Καλοσκοπή του 1944

Ο Μπάρμπα - Χαράλαμπος την άνοιξη του 1944 είχε γράψει το παρακάτω ποιηματάκι.

Έχουμε στο χωριό μας κι ένα ιδιόγραφο κείμενο για τη μάχη της Ρικάς και θα το δημοσιεύσουμε σε προσεχή φύλλα.

Εάν τα παιδιά του έχουν χειρόγραφο για τη μάχη του Δαδίου, τα παρακαλούμε να μας

στείλουν ένα φωτοαντίγραφο.

Καλοσκοπή, Καλοσκοπή
τι όνομα είναι αυτό!
που ακούω να προφέρεται
από κάθε Ιταλο-Γερμανό

Καλοσκοπή είναι χωριό
η πρώην Κουκουβίστα
πούχει τα κρύα τα νερά
και τάμορφα κορίτσια

Καλοσκοπή είναι χωριό
κοντά εκεί στη Γκιώνα
στα στήθια των κατακτητών
είναι βαριά κοτρώνα

Εκεί πρωτοφωνάξανε
ζήτω η λευτεριά
κι αμέσως μεταδόθηκε
σε όλο το ντουινιά.

Ντόπιοι και ξένοι, φίλοι μου,
ο 'Αρης, τ' ανταρτόπουλα
τον πρώτο σπόρο ρίξαν
στου τόπου μας τα χρώματα

Χ. ΚΑΜΠΕΤΣΟΣ

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ:

Στις μέρες που πέρασαν έγιναν στο χωριό τα σαραντάμερα μνημόσυνα των νέων παιδιών που χάθηκαν πρόωρα: τού ΒΑΣΙΛΗ Ν. ΚΟΛΛΥΡΗ και της ΜΑΓΔΑΣ ΚΥΡΙΤΣΗ - ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗ με συμμετοχή συγγενών, συγχωριανών και πολλών φίλων από την Αθήνα.

— Στην Αθήνα έγινε το ετήσιο μνημόσυνο του ΓΙΑΝΝΗ ΣΕΡΑΦΕΙΜΟΠΟΥΛΟΥ, συζύγου της Αθανασίας Ν. Κόλλια (Καραμήτρου).

Ας είναι αιωνία τους η μνήμη.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Η οικογένεια του Μήτσου Ν. Κυρίτση, ευχαριστεί θερμά όλους όσους της συμπαραστάθηκαν στο βαθύ πένθος της απώλειας της νεαρής κόρης της ΜΑΓΔΑΣ.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ «ΤΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ» ΒΑΣ. Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Σίνα 30 — Αθήνα — τηλ. 3631313

Με βάση τα φιλολογικά — Λογοτεχνικά — Ιστορικά — Αρχαιολογικά — φιλοσοφικά κλπ. βιβλία, προμηθεύουμε και κάθε άλλο βιβλίο που κυκλοφορεί, από τα παιδικά ως τις Εγκυκλοπαίδειες.

Επίσης, όλο το κύκλωμα παραγωγής ενός βιβλίου, είναι μία από τις ασχολίες μας. Χαρτί — Τύπωμα — Βιβλιοδεσία κλπ. Διαθέτουμε και φωτοτυπικό μηχάνημα

Α. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΕΙΔΗ

Ξάνθου 16 — ΟΜΟΝΟΙΑ

Τὸ Μνημόσυνο τῶν Πεσόντων

Για δεύτερη χρονιά φέτος έγινε επίσημο μνημόσυνο στις 26.6.83 στο χώρο της περιοχής Αγίας Τριάδας εκεί που έπεσαν πολεμώντας για τη λευτεριά 32 παλληκάρια, στις 4.1.1944. Η περιοχή κατακλύστηκε κυριολεκτικά από χιλιάδες λαού που ανάμεσά τους ήταν και συμπολεμιστές των φονευθέντων. Αντιστασιακές οργανώσεις απ' όλη την πε-

ριοχή έδωσαν το παρόν και κατατέθηκαν δεκάδες δάφνινα στεφάνια. Μετά την επιμνημόσυνη δέηση που απηύθυνε ο αιδεσιμώτατος Παν. Χασιακός χαιρέτησαν τους αθανάτους νεκρούς, ο Νομάρχης Φωκίδας σαν εκπρόσωπος του Κράτους, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Καλοσκοπής Παν. Κ. Βλάχος και διάφοροι άλλοι ομιλητές. Τον πανηγυρικό της ημέρας εκ-

φώνησε ο παλός αντάρτης Μιλτιάδης Παπαθανασίου. Επίσης με συγκινητικά λόγια μίλησε και ο γυιός του φονευθέντος Νίκου Δ. Κόλλια (Καραμήτρος), Μήτσος Κόλλιας, ραμήτρος) που συγκλόνισε τους παραβρεθέντες. Εκ μέρους του Συνδέσμου Καλοσκοπιτών κατέθεσε στεφάνι ο Γεν. Γραμματέας Βαγ. Δ. Τσιρώνης.

Στις φωτογραφίες φαίνεται το συγκεντρωμένο πλήθος και το μνημείο των πεσόντων.

.. (Συνέχεια από τη σελίδα 619)

με δέν τολμούσαμε — τα έκανε όλα λίμπα.

— Να, για να μάθετε! Δε θα τα πάρω εγώ, αλλά ούτε και σεις θα τα μοιραστείτε! Μαζύ με το σωρό για τα εργαλεία του, πάνε κι αυτά που προορίζονταν για την εκκλησία.

Της εκκλησίας, στη συνέχεια, τα ξεχώρισε και τα έδωσε από τα δικά του.

Στην επιχείρηση συνέταιρος, όπως είπαμε από την αρχή, ήταν και ο Γιάννης Δ. Μπουκουβάλας και όταν αρχίσαμε να μεταφέρουμε τα κεραμίδια στο χωριό, τα είδε ο πατέρας του Δήμος, που ήταν θαυμάσιος ξυλουργός, κατάλαβε, ότι τα κεραμίδια δεν ήταν της προκοπής και είπε στον πατέρα μου: «Νίκο, αυτά θάλτα σε καμιά άκρη της σκεπής, φοβάμαι, ότι δεν θα βγάλουμε μ' αυτά χειμώνα». Και δεν είχε άδικο! Σαν άρχισαν οι πρώτες βροχές, τα λόγια του Δήμου Μπουκουβάλα βγήκαν αληθινά. Τα περισσότερα κεραμίδια λιώσανε και γίνανε λάσπη. Δεν τα είχαμε ψήσει καλά κι ας έλεγε ο Θύμιος ο Κόλλιας, ότι έφταιγε το χώμα και δεν πήραν χρώμα.

Με το φτιάρι τα κατεβάσαμε απ' τις σκεπές. Πού να το ξέραμε να μη χαλάσουμε τις καρδιές μας με τον Καλοθανάση και να του τα δίναμε όλα!

Αναμνήσεις ενός γέροντα απ' τα παλιά

ΜΙΑ ΜΑΚΡΙΝΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΙΑΝΩΝ

Μ Ε Ρ Ο Σ Α '

Του ΓΙΑΝΝΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ—ΠΡΑΝΤΖΑ

Η εποχή της νιότης μου δεν ήταν μόνο ωραία πανηγύρια, γάμοι με ξέφρενα γλέντια, αλλά και φτώχεια με το τσουβάλι. Είχε και κάτι άλλο που επισκίαζε όλα τα παραπάνω, τον πόλεμο.

Αυτή την ανθρώπινη κατάρα, η γενιά μου την έζησε για πολύ μεγάλη χρονική περίοδο, με αφάνταστες θυσίες σε νέα παιδιά. Η μια εκστρατεία διαδεχόταν την άλλη και το ένα κίνημα το άλλο, με αποκορύφωμα τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο και την Μικρασιατική Εκστρατεία. Είχαμε ξεχάσει σαν 25χρονα παιδιά πώς φοράνε τα πολιτικά ρούχα. Η κλάση μου, του 1914, υπηρέτησε συνολικά 8 χρόνια.

Στην εμπόλεμη αυτή μακρόχρονη περίοδο, με τους χιλιάδες νεκρούς, τραυματίες και αγνοούμενους στρατιώτες η Κουκουβίστα είχε το μερίδιό της και μάλιστα αρκετά μεγάλο, σε σύγκριση με τον πληθυσμό της.

Δυστυχώς μέχρι σήμερα, μετά από τόσες δεκαετίες, δεν αξιώθηκε κανένα κοινοτικό συμβούλιο να στήσει μια μαρμάρινη στήλη, με τα ονόματα αυτών των παλληκαριών, που άφησαν τα κόκκαλά τους εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά από την Κουκουβίστα, αλλά και την Ελλάδα. Με την αφήγησή μου αυτή και με τη γέριχη μνήμη μου, όση μου απόμεινε για να με βοηθήσει, θα σας περιγράψω το ιστορικό μιας μακρινής και περιπετειώδους εκστρατείας στο μακρινό Ρούσικο Βορά, όπου μας έστειλε η τότε ελληνική κυβέρνηση με την συμβουλή των ξένων, Άγγλων και Γάλλων, για να καταστείλουμε την μπολσεβίκικη επανάσταση του Λένιν.

Η εκστρατεία αυτή, που με τα μέσα που διέθετε θυμίζει λίγο την εκστρατεία του Μ. Αλέξανδρου εναντίον των Περσών. Σ' αυτή έχει και η Κουκουβίστα το μερίδιό της, με τη συμμετοχή στο εκστρατευτικό σώμα αρκετών παιδιών της.

ΤΑ ΠΡΟΗΓΗΘΕΝΤΑ ΤΗΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ

Ας πάρουμε όμως από την αρχή τα γεγο-

νότα, για να μπορέσει και ο νεώτερος αναγνώστης να συλλάβει το κλίμα και το πνεύμα της εποχής. 1917 - 1918. Ο Ευρωπαϊκός πόλεμος συνεχίζεται μεταξύ της Γερμανίας του Κάιζερ και της Αγγλογαλλικής ΑΝΤΑΝΤ με εκατόμβες θυμάτων και από τις δύο πλευρές.

Η Ελλάδα ακόμη ήταν ουδέτερη λόγω της διαφωνίας που υπήρχε μεταξύ του βασιλιά Κωνσταντίνου, με φιλοκαϊζερικές τάσεις και του Βενιζέλου, με φιλοανταντικές.

Η επιρροή των Αγγλογάλλων ήταν ισχυρότερη και η επέμβασή τους στα εσωτερικά μας θέματα απροκάλυπτη. Μας ωθούσαν δε, μέσω του Βενιζέλου, στην κήρυξη πολέμου και από την Ελλάδα εναντίον της Γερμανίας και των συμμάχων της Βουλγάρων και Τούρκων, στο πλευρό της ΑΝΤΑΝΤ. Με την υποστήριξη των Αγγλογάλλων, ο Βενιζέλος σχηματίζει κυβέρνηση στην Κατερίνη της Μακεδονίας και της δίνει την ονομασία «Κυβέρνηση Αμύνης».

Αμέσως μετά άρχισε να σχηματίζει ένοπλα τμήματα από εθελοντές μισθοφόρους. Τα σχέδια των Αγγλογάλλων μπαίνουν πλέον σε εφαρμογή. Με τη νέα κυβέρνηση (Αμύνης) της Μακεδονίας διέταξαν όλα τα φιλοβασιλικά στρατεύματα, μαζί με το πολεμικό υλικό τους, να συγκεντρωθούν κάτω από τον Ισθμό, στην Πελοπόννησο. Για ν' αποφύγουν εμφύλια σύγκρουση όλα τα στρατεύματα, που υπάκουαν στον βασιλιά Κωνσταντίνο, πέρασαν τον Ισθμό και στρατοπέδευσαν σε διάφορα μέρη της Πελοποννήσου. Μονάδες δε του Αγγλογαλλικού στρατού απόκοψαν τον Ισθμό και κάθε επικοινωνία με την Πελοπόννησο διακόπηκε. Έτσι ανενόχλητα, πλέον, τα μισθοφόρα ένοπλα τμήματα του Βενιζέλου κατέβηκαν από την Μακεδονία, επιστρατεύοντας στο πέρασμά τους, δια της θίας, όσους νέους έβρισκαν στα χωριά και τις πόλεις της Θεσσαλίας και της Στερεάς Ελλάδας. Κατα-

λαμβάνουν την Αθήνα και αναγνωρίζονται, πλέον, από την ΑΝΤΑΝΤ σαν επίσημη Κυβέρνηση της Ελλάδας. Στους φαντάρους των εγκλωβισμένων στρατευμάτων της Πελοποννήσου έδωσε προσωρινά απολυτήρια και τους έστειλε στα σπίτια τους. Η νέα κυβέρνηση Βενιζέλου, αφού εδραιώθηκε, κάλεσε γενική επιστράτευση και κήρυξε τόν πόλεμο εναντίον της Γερμανίας και των συμμάχων της, ενώ τάχθηκε στο πλευρό της ΑΝΤΑΝΤ. Στα ελληνικά λιμάνια έφτασαν εκατοντάδες αγγλογαλλικά πλοία, ξεφορτώνοντας πολεμικό υλικό και στρατεύματα, κυρίως μαύρους από τις αποικίες της Αφρικής, που τα προωθούσαν στα θόρια σύνορά μας, όπου πλέον είχε ανοίξει ένα καινούργιο πολεμικό μέτωπο επιχειρήσεων. Ας σημειώσω δε ένα γεγονός, για τους νεώτερους, που ίσως δεν γνωρίζουν. Ο δρόμος Ιτέας - Μπράλου έγινε από τους Αγγλογάλλους αυτή την περίοδο, για να μεταφέρονται πολεμικά εφόδια από το λιμάνι της Ιτέας στο σταθμό του τραίνου, στο Μπράλο και να προωθούνται από κεί στο Μακεδονικό μέτωπο. Ίσως, ήταν και ο πρώτος δρόμος που έγινε στην Ελλάδα, στρωμένος με χαλίκι. Δούλεψαν δε σ' αυτό το έργο πολλοί Κουκουβιστιανοί, γιατί η δουλειά τότε γινόταν με τους κασμάδες και το σπάσιμο - στρώσιμο του χαλικιού με τα σφυριά. Επίσης, και το υπάρχον έως σήμερα εγγλέζικο νεκροταφείο έξω από τη Γραβιά, είναι δημιούργημα αυτής της περιόδου, από Αγγλογάλλους φαντάρους που πέθαναν κυρίως από την επιδημία της ασιατικής γρίπης.

Στα χρόνια αυτά του πολέμου, το χωριό μας ήταν ένα από τα μεγαλύτερα χωριά του νομού σε πληθυσμό. Η κάθε στρατεύσιμη κλάση έφτανε τους 40 έως 50 κληρωτούς, που, εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων, που πήγαιναν στα σώματα του ιππικού και του πυροβολικού, το 90ο)ο υπηρετούσε στο 5)42 Σύνταγμα Ευζώνων Λαμίας. Ενώ τα άλλα σώματα φορούσαν γκέτες και παντελόνια κιλότες και το ιππικό μπότες, εμείς του Ευζωνικού φορούσαμε ακόμη και στην εκστρατεία κάλτσες, μπουκαμίσια, φέσι και τσαρούχια, στις δε επίσημες τελετές, φουστανέλες και τσιπούνια. Μας θεωρούσαν δε όλοι, εχθροί και φίλοι, σαν στρατιώτες πολεμοχαρείς, σκληρούς και τραχείς ορεσίβιους, σαν απόγονους των κλεφτών

του '21, που η παλληκαριά κρεμόταν στην άκρη του γιαταγανιού μας. Και η εκπαίδευσή μας ήταν σκληρή και κοπιώδης. Μας είχαν κάτι σαν τους σημερινούς κομάντος στο στρατευμα. Η αλήθεια είναι ότι, αυτή την ποιότητα ανθρώπων, που ζητούσε τότε το 5)42, σε κανένα άλλο σημείο της Ελλάδας δεν μπορούσε να τους βρεί, εκτός από τα κακοτράχαλα θουνά της Στερεάς Ελλάδας όπου οι άνθρωποι είχαν γίνει σκληροί σαν τις άγονες πέτρες των βουνών της Γκιώνας, του Παρνασσού και των Βαρδουσίων. Η μόρφωση αυτών των παλληκαριών ήταν σχεδόν ανύπαρκτη. Ελάχιστοι είχαν πάει στις δύο πρώτες τάξεις του Δημοτικού Σχολείου, (τότε ήταν τετρατάξια τα Δημοτικά Σχολεία). Ήταν όμως Έλληνες, ακέραιοι πατριώτες, και τρομεροί πολεμιστές. Ακόμη και στην ήττα του ελληνικού στρατού στη Μ. Ασία, που όλα τα σώματα διαλύθηκαν, το 5)42 πέρασε στα ελληνικά νησιά συντεταγμένο και άφθαρτο. Αυτό τα λέει όλα.

Με το προσωρινό απολυτήριο στο χέρι από την Πελοπόννησο, θρέθηκα και γω για λίγο στο χωριό.

Με την νέα επιστράτευση και την κήρυξη του πολέμου, θρέθηκα στο βουλγάρικο μέτωπο, ενταγμένος στο 2ο Λόχο του 5)42 Σύνταγματος Ευζώνων, με Διοικητή του Συντάγματος τόν Ν. Πλαστήρα, που αργότερα το όνομά του έγινε γνωστό στο πανελλήνιο.

Ο πόλεμος στο βουλγαρικό μέτωπο και ειδικά στο Κρούσοβο, όπου ήταν το 5)42 Σύνταγμα, ήταν πόλεμος χαρακωμάτων, αμυντικός. Δεν θα αναφερθώ στις πολεμικές επιχειρήσεις του βουλγαρικού μετώπου, ούτε στο δύσκολο χειμώνα στα χαρακώματα και τους εκατοντάδες θανάτους από την ασιατική γρίπη του '18, που έπληξε όλη την Ευρώπη. Όλους μας είχε κουράσει αυτός ο πόλεμος και παρακαλούσαμε το Θεό νάρθει κάποτε το τέλος του. Τα νέα έρχονταν όλο και πιο ευχάριστα από το Δυτικό Μέτωπο και η κατάρρευση της Γερμανίας του Κάιζερ άρχισε να ανατέλει. Με την ανακωχή Βουλγάρων και Τούρκων τέλειωσαν και οι εχθροπραξίες στο Μακεδονικό Μέτωπο. Το Σύνταγμά μας, θα δίζοντας σε φάλαγγα κατά λόχους, πέρασε το Δοξάτο Δράμας, το Πράβι, τήν Καβάλα και στρατοπέδευσε στο Σαρί Σαμπάν, (σημε-

ρινή Χρυσούπολη). Ο δικός μας λόχος καταβλήσθηκε στο κοντινό χωριό «Καρατσάνη. Τα τότε μέσα ενημέρωσης λαού και στρατού στον ελληνικό χώρο ήταν πάρα πολύ ελλιπή. Ειδήσεις για τα εσωτερικά και διεθνή γεγονότα κατέφθαναν σε μας από στόμα σε στόμα. Ραδιόφωνο καί τηλεόραση δεν υπήρχαν ούτε καν στο λεξιλόγιο των τότε επιστημόνων. Αλλά και τηλεφωνική επικοινωνία δεν υπήρχε μεταξύ των πολιτών. Όσο για τις εφημερίδες αυτές ήταν στις μεγάλες πόλεις και για τους λίγους μόνο, που γνώριζαν γραφή και ανάγνωση. Για μας τους φαντάρους το μόνο μέσο επικοινωνίας με τους δικούς μας ήταν η αλληλογραφία με το ταχυδρομείο και αυτή με καθυστέρηση πολλές φορές μηνών και όχι ημερών.

Στρατοπεδευμένοι στο μικρό αυτό χωριουδάκι της Μακεδονίας απολαμβάναμε, μετ' από τις τόσες ταλαιπωρίες του πολέμου, ημέρες ειρήνης, αναμένοντας πιά ευχάριστα νέα από μέρα σε μέρα για το πότε θα μας αφήσουν ελεύθερους να αναχωρήσουμε για τα σπίτια μας. Διέρευσε μια είδηση, ότι κάποια επανάσταση έγινε στη Ρωσία, η οποία, ας σημειωθεί, ήταν σύμμαχός μας στον πόλεμο κατά της Γερμανίας. Μάλιστα εμείς του Ευζωνικού, που είμασταν σχεδόν όλοι αγροκτηνοτρόφοι, για πρώτη φορά ακούσαμε τη λέξη «Μπολσεβίκοι». Η είδηση της επανάστασης για μας πέρασε εντελώς απαρατήρητη και χωρίς σχόλια. ας ληφθεί δε υπόψη, ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των νέων του καιρού μου δεν ήταν πολιτικοποιημένο, σαν τους σημερινούς νέους και οι προβληματισμοί σε θέματα οικονομικά, κοινωνικά, θρησκευτικά και πολιτικά ήταν σχεδόν ανύπαρκτοι. Για μας μια θεωρία και μόνο υπήρχε, ότι πρέπει να είμαστε πιστοί πατριώτες, έτοιμοι να θυσιάσουμε για την πατρίδα, όταν μας το ζητούσε.. Αυτό, όχι μόνον το πιστεύαμε βαθιά στην ψυχή μας, αλλά και το εφαρμόζαμε στην πράξη με αυταπάρνηση, χωρίς κανένα αντίλογο.

Περιμένοντας, από μέρα σε μέρα, να μας δοθεί το απλυτήριο, όπως έγινε στα άλλα τμήματα των άλλων Σωμάτων, και να πάμε στα σπίτια μας, στο 5)42 Σύνταγμα έγιναν γεγονότα όχι ευχάριστα.

Από τις πρώτες ημέρες, στον καταυλισμό

μας είχαμε τακτικές επισκέψεις κι επιθεωρήσεις Γάλλων ανώτερων αξιωματικών. Το γεγονός αυτό δεν το λάβαμε και τόσο στα σοβαρά. Εκείνο όμως, που μας εξέπληξε ήταν, ότι το πενιχρότατο και ελεεινό συσσίτιο μας βελτιώθηκε σε τέτοιο βαθμό, που οι πιο πολλοί θαρέθηκαν το κρέας κάθε μέρα, που μας μαγείρευαν και το πετούσαν. Κάθε πρωί θούτυρο με μαρμελάδα ήταν κάτι ανήκουστο για ελληνική στρατιωτική μονάδα τότε. Πολλοί μάλιστα, με την καλοφαγία, που μας έδωσαν, ξέχασαν προσωρινά και το απολυτήριο. Μια χαρά είμαστε, έλεγαν: Ειρήνη, καθισό και φαΐ καλό, τι μας θιάζει να φύγουμε! Πού να υποψιαζόμασταν, οι άμοιροι, γιατί μας θρέφαν οι φίλοι μας οι Αγγλογάλλοι! Αν και το καλό φαγητό μας έβαλε σε μεγάλες υποψίες, όμως κυκλοφορούσαν φήμες ότι, λόγω του ότι οι Αγγλογάλλοι φεύγουν για τις πατρίδες τους, με τον τερματισμό του πολέμου δεν έχουν τι να τα κάνουν τα τρόφιμά τους και γι' αυτό μας τα προσφέρουν.

Ένα δεύτερο όμως γεγονός που συνέβη ένα πρωινό, μας ανησύχησε στα σοβαρά και μας έκοψε ακόμη και την όρεξη του καλού φαγητού. Στο πρωινό πρόσκλητήριό μας διένειμαν καινούργιες γαλλικές χλαίνες, μακριές ως τή φτέρνα, αντίθετα μ' αυτές που φορούσαμε ως τώρα στο Ευζωνικό, κοντές ως το γόνατο. Οι διαδόσεις άρχισαν να οργιάζουν. Άλλοι, λέγαν, θα πάμε στη Σμύρνη, άλλοι, θα μπορούμε στην Κωνσταντινούπολη και άλλοι, θα πάμε για τη Σόφια. Το μόνο που δεν συζητούσαμε πλέον, ήταν για το πολυπόθητο απολυτήριο. Τα γεγονότα μας είχαν τρομερά μπερδέψει. Αρκετοί σκέφτηκαν να το σκάσουν με τα πόδια για τα χωριά τους. Γιατί, ας μήν ξεχνάμε, την εποχή εκείνη η λιποταξίες ήταν καθημερινό φαινόμενο. Τα αποσπάσματα δεν κάναν τίποτε άλλο παρά να κυνηγούν, να συλλαμβάνουν και να στέλνουν στο μέτωπο συνέχεια λιποτάχτες, τόσο στο Μακεδονικό μέτωπο όσο και στο Μικρασιατικό, αργότερα. Το θλιβερό αυτής της υπόθεσης ήταν, ότι τα ασύδοτα αποσπάσματα της χωροφυλακής, αν δεν κατόρθωναν να συλλάβουν τον λιποτάκτη, με μανία στρέφονταν στην οικογένειά του και το σπιτικό του. Έδερναν πατεράδες, μανάδες, αδελφές, για τη δήθεν απόκρυψη του λιποτάκτη, σφάζαν γιδοπρό-

δωρηται συνδρομηται

	δρχ.		
Νίκος Λ. Πριόβολος, Λαμία, στη μνήμη Βασίλη Κολλύρη	1.000	Ελευθερία Κ. Αντωνίου στη μνήμη του συζύγου της Κώστα	2.000
Παναγιώτα Κ. Κόλλια, στη μνήμη του πατέρα της Παν. Μεμένιου	2.000	Παν. Ν. Χαραλάμπους	1.500
Αντώνιος Μπασταρδής, Μαραθώνας	2.000	Νικ. Δ. Χαραλάμπους	1.000
Ηλ. Ευθ. Αχλαδάς	500	Μάρθα Αλεξίου - Κουβαριώτου	500
Γεωρ. Αποστολόπουλος, Καλοσκοπή	2.000	Βασ. Βασιλείου	1.500
Παν. Ι. Αλεξίου, Λαμία	1.000	Χαρ. Ταξ. Κόλλιας	2.000
Δημ. Γ. Χαμηλός, Αμερική	1.000	Γεωργ. Αθ. Τομαράς, Λαμία	1.000
Εθυμία Χαμηλού - Σαΐτη, Καναδάς (20 δολάρια)	1.345	Κώστας Γεωργίου, Πάτρα	1.000
Ευάγ. Ι. Τούμπας, Θεσσαλονίκη, στη μνήμη της μητέρας του	3.000	Αναστασία Καραγιάννη, Λαύριο	1.000
Κώστας Ν. Καραντάσιος, Καλοσκοπή	1.000	Γιώργος Δημ. Δανιήλ	1.000
Δήμος Κόλλιας στη μνήμη της πολυαγαπημένης του εγγονής ΜΑΓΔΑΣ	2.000	Βούλα Π. Τσόχλα, στη μνήμη του συζύγου της Τάκη	1.000
Γιάννης Ζ. Ραπτόπουλος	2.000	Γεώργιος Ε. Χαραλάμπους	1.500
Παναγιώτα Χριστίδη - Ζούργου καί Δημήτριος Χριστίδης, Αμερική, (20 δολ.)	1.700	Αθ. Ν. Μαλεβίτσης, στη μνήμη του Βασίλη Κολλύρη	2.000
		Βασ. Κ. Τούμπα, στη μνήμη του Βασίλη Κολλύρη	1.000
		Βασ. Κ. Τούμπα, στη μνήμη της Μάγδας Κυρίτση - Τσατσαρώνη	500
		Απόστ. Δ. Μπουκουβάλας, στη μνήμη των γονέων του και των πεθερικών του	1.000
		Ζαχ. Γ. Ραπτόπουλος, Λειβαδιά	1.000
		Σωτ. Κωτσέλης, Θήβα	1.000
		Αρτέμης Κάλλης, Γραβιά	1.000
		Χρύσα Γ. Τουλανδρή, Καλοσκοπή	1.000
		Ανδρέας και Γαρουφαλιά Χαμηλού	1.000
		Γιάννης Π. Ράπτης	1.000
		Γιάννης Θ. Τσοκάς	2.000

βατα και λεηλατούσαν κυριολεκτικά το σπιντικό του λιποτάκτη. Για πολλά χρόνια τ' αποσπάσματα των χωροφυλάκων ήταν ο φόβος και ο τρόμος των χωρικών, που έμεινε ιστορική η τρομοκρατία τους. Γι' αυτό έμεινε και η λαϊκή φράση, όταν θέλαν να τρομάξουν κάποιον:

«Φεύγετε, έρχεται τ' απόσπασμα». Η νόμιμη κρατική θία στην αποθέωσή της. Για τόν λόγο αυτόν μας μάντρωσαν για τα καλά σε οικήματα και με διπλές σκοπιές. Σε ημερήσια δε διαταγή, που διαβάστηκε στο προσκλητήριο του Συντάγματος τα πράγματα ξεκαθάρισαν. Μάθαμε την αλήθεια και μας ήρθε ο ουρανός σφοντύλι, που λένε. Θα μας πήγαιναν στη Ρουσία να καταστείλουμε τη μπολσεβίκικη επανάσταση. Σε ενημερωτική ομιλία του ο λοχαγός μας, είπε ότι το 1ο Σώμα του Ελληνικού Στρατού, μαζί του δε και το 5)42 Ευζώνων με διοι-

κητή τον Συνταγματάρχη Ν. Πλαστήρα, θα αναχωρούσε σύντομα για τη Ρουσία, να βοηθήσουμε τον τσαρικό στρατό στην καταστολή της Επανάστασης των Μπολσεβίκων. Διοικητής δε του εκστρατευτικού σώματος είχε οριστεί ο στρατηγός Νεγρεπόντης.

Οι Κουκουβιστιανοί που θα παίρναμε μέρος στο εκστρατευτικό Σώμα και υπηρετούσαμε όλοι στο 5)42, ήταν οι εξής: ΓΙΑΝΝΗΣ Κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΘ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ, λεβεντόπαιδο που σκοτώθηκε στο Κάλε Κρότο, στη Μ. Ασία, ΛΕΩΝΙΔΑΣ Δ. ΚΟΥΦΟΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Π. ΒΛΑΧΟΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΗΛ. ΜΕΜΕΝΙΟΣ, ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ Δ. ΧΡΙΣΤΙΔΗΣ, επιλοχίας του 7ου λόχου, ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ν. ΜΩΡΗΣ, ΗΛΙΑΣ ΑΥΓΕΡΙΟΥ και ο άτυχος ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ Δ. ΚΟΥΣΤΟΥΡΟΣ, που έμεινε για πάντα φύλακας του ουκρανικού κάμπου.

(Συνεχίζεται)

Η ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ

Γράφει ο ΦΑΝΗΣ ΛΕΥΚΑΔΙΤΗΣ

Ομόφωνα η Βουλή ψήφισε το νομοσχέδιο για την τροποποίηση των διατάξεων του Οικογενειακού Δικαίου και την ισότητα των δυο φύλων. Η ισοτιμία ανδρών και γυναικών, ένα αίτημα που προβάλλουν μαχητικά τα τελευταία χρόνια οι γυναικείες οργανώσεις στη χώρα μας, αποτελεί πλέον πραγματικότητα.

Αν και ψηφίστηκε ο νόμος, παραμένουν ακόμα να γίνουν πολλά για την αλλαγή της νοοτροπίας, που τα ήθη και έθιμα, αιώνες τώρα, έχουν γίνει παράδοση.

Η προϋπάρχουσα νομοθεσία είχε ανδροκρατικές και πατριαρχικές αντιλήψεις. Έτσι, ρυθμίστηκε το πρόβλημα αυτό που προκαλούσε κοινωνική αδικία. Η γυναίκα μπήκε πανηγυρικά, και με το σπαθί της, στον επαγγελματικό και πολιτικό βίο.

Τώρα, λοιπόν, άνδρες και γυναίκες θα έχουμε ισότητα και ισονομία. Όχι πιά διακρίσεις εις βάρος των γυναικών. Θα απολαμβάνουμε τα ίδια δικαιώματα από την Πολιτεία, αλλά θα έχουμε απέναντί της και τις ίδιες υποχρεώσεις.

Δεν θα υπάρχει ισχυρό και αδύνατο φύλο. Ο νόμος θα μας αντιμετωπίζει ισότιμα. Η γυναίκα δέ θα είναι υποταγμένη στον άνδρα - «αφέντη». Δε θα αισθάνεται μπροστά του ανίσχυρη και μειωμένη, ούτε θα μπορεί να την κακομεταχειρίζεται ή να την χρησιμοποιεί μονάχα σαν σκεύος ηδονής. Τα «σήκω πάνω και κάτσε κάτω» ή τό άλλο «αφέντης είσαι άνδρα. Ό,τι θέλεις κάμε», αυτά κηρύττουν πιά στο παρελθόν.

Άνιση μεταχείριση είχαν πάντα οι γυναίκες, ιδίως στην επαρχία.

Θυμάμαι στο χωριό μας μια περίπτωση: Πηγαίνοντας, κάποτε, στο χωράφι στην Αγ. Τριάδα παρατήρησα ότι, από τις τρεις φαμίλιες που έτυχε να συμβαδίζουμε, οι δύο άνδρες - «αφέντες», πήγαιναν καθάλα, συζητώντας και καπνίζοντας, και πίσω τους ακολουθούσαν οι γυναίκες τους φορτωμένες το αλέτρι και σαλαγώντας τα μανάρια τους. Όχι σπάνιες φορές κρατούσαν και το μικρό παιδί με τόνα χέρι.

Κι όταν το θράδυ επέστρεφαν απ' το χωρά-

φι, ο άνδρας - «αφέντης» θα περνούσε από τα μαγαζιά να πιεί κάτι. Ενώ η φουκαριάρα η γυναίκα, φορτωμένη ξερά σπάρτα, ή λατσούδια για προσάναμα, ακολουθούσε αδιαμαρτύρητα το δρόμο για το σπίτι, για να συνεχίσει εκεί τα καθήκοντά της. Ύστερα από την σκληρή καθημερινή βιοπάλη, οργώνοντας ή σκάβοντας, την περίμεναν το θράδυ οι δουλειές του σπιτιού. Τακτοποίηση ζώων, μαγειρέυμα, συμμαζέμα παιδιών, περιποίηση ανήμπορων γερόντων κλπ.

Άμα ερχόταν ο άνδρας - «αφέντης» και μάλιστα τις περισσότερες φορές πιωμένος, αντιμετώπιζε τις ιδιοτροπίες του και τις παράλογες απαιτήσεις του.

Ισονομία, λοιπόν, και τέρμα η μέ οποιοδήποτε τρόπο εκμετάλλευση και καταπίεση της γυναίκας.

ΟΙ ΧΩΡΙΑΝΟΙ

Όλοι μας γνωρίζαμε από ανήλικα παιδιά με το μικρό του τ' όνομα ένας τον άλλο κράζει στα μυστικά μας δεν μπορεί να θάλουμε κλειδιά Έξρει καθένas στ' αλλουνού τα μάτια να διαβάσει.

Σαν όπως τα τρεχούμενα μοιράζουμε νερά και τα σπαρτά ποτίζουμε καθείς με την αράδα, έτσι τις μοιραζόμαστε και θλίψη και χαρά για θρέχει σ' όλο το χωριό, για σ' όλο είναι λιακάδα!

Γάμος; Αστράφτει από χαρά και γέλιο το χωριό κι αντιλαλεί το νυφικό τραγούδι πέρα ως πέρα. Θάνατος; Όλοι θλιβεροί. κι απ' το καμπαναριό κατάμαυρο η καμπάνα μας τον θάφει τον αγέρα.

Χώρια απ' τις έγνοιες της ζωής, τους χάρους τους πικρούς, μες στις καρδιές μας έχουμε παντοτινόν Απρίλη, κι όσες τσουκνίδες θγαίνουνε μονάχες στους αγρούς, εκεί ξεμοναχιάζονται πνιχτές στο χαμομήλι...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣ

ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Εκεί στ' απόσκια του βουνού, στα δροσερά χορτάρια, που μурμουρίζουν τα νερά και χύνονται καθάρια, εκεί στ' απόσκια του βουνού, που φλυαρεί τ' αγέρι και χαιρετά τα λούλουδα και παίζει με τη φτέρη και τα πουλάκια κελαηδούν στα δέντρα ταίρι/ - ταίρι, απλώνεται όμορφο χωριό με λεύκες στολισμένο και μες στον ήλιο λούζεται λευκό κι ευτυχισμένο. Τα κάτασπρα σπιτάκια του, μικρά και μετρημένα, ωσάν φωλιές μικρών πουλιών στα δέντρα είναι κρυμμένα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ